

Młodzieżowe organy doradcze przy naczelnym organach administracji publicznej

OKIEM
MŁODYCH

Młodzieżowe organy doradcze przy naczelnym organach administracji publicznej

Warszawa, 2022

Redakcja:

Oliwia Wyrzykowska

Autorzy:

Piotr Drzewiecki

Oliwia Wyrzykowska

wraz z zespołem Instytutu

Konsultacja:

Tomasz Opar

Wydawca:

Instytut Rozwoju Edukacji Prawnej i Społeczeństwa Obywatelskiego

www.irepso.pl

ISBN: 978-83-963618-2-0

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana lub przedrukowana bez pisemnej zgody Instytutu Rozwoju Edukacji Prawnej i Społeczeństwa Obywatelskiego. Dotyczy to także przenoszenia danych do systemów komputerowych, wykonywania fotokopii i mikrofilmów.

© Copyright 2022 by IREPSO

Sfinansowano ze środków Fundacji ORLEN.
Więcej treści dostępnych jest na stronie www.oko.irespo.pl

Spis treści

Wprowadzenie	6
Zagadnienia ogólne	9
Rada Dzieci i Młodzieży	11
Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem	15
Młodzieżowa Rada Klimatyczna	19
Młodzieżowa Rada Ekologiczna	22
Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości	26
Rada ds. Młodzieży Narodowej Rady Rozwoju	29
Wnioski końcowe	30
Postówie – partycypacja a tokenizacja	36
Bibliografia	38
Autorzy	42

Wprowadzenie

Młodzi ludzie coraz częściej angażują się w społeczeństwo obywatelskie¹. Zaangażowanie to przejawia się w różnego rodzaju aktywnościach. W ostatnich latach można zauważyć wzrost uczestnictwa młodzieży w wolontariacie czy partycypacji w sprawach politycznych, czego wyrazem jest chociażby zaangażowanie w młodzieżówki utworzone przy partiach politycznych². W Polsce, szczególnie w ostatnich latach, wciąż rozwija się młodzieżowa samorządność, która w 2021 roku nieformalnie obchodziła swoje 20-lecie funkcjonowania³.

Wszystkie działania, których składnikami jest młodzieżowa samorządność, wolontariat w różnego rodzaju zrzeczeniach i wiele innych, można określić szerokim pojęciem *polityki młodzieżowej*. Termin ten jest niezwykle często używany przy omawianiu zagadnień związanych właśnie z partycypacją młodzieży, jednakże w języku prawnym nie występuje jego definicja legalna. Jak wskazuje M. Jeżowski, polityka młodzieżowa „obejmuje wszystkie działania państwa dotyczące młodych ludzi [...]. Jest jednym z kluczowych czynników mających wpływ na rozwój społeczno-ekonomiczny, gdyż to właśnie młodzi ludzie są siłą napędową współczesnego społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy. Jest to jednak grupa szczególnie wrażliwa, poszukująca swojej drogi edukacyjnej, zawodowej czy towarzyskiej”⁴.

Istotą polityki młodzieżowej jest reprezentacja młodzieży, jej potrzeb i problemów, które mogą być niedostrzegane przez decydentów. Równie ważne jest prowadzenie działań, które będą angażować młodzież w działania społeczne i społeczeństwo obywatelskie, a także inicjatyw w takich kwestiach jak chociażby edukacja prawna i ochrona środowiska. W tym celu mogą być prowadzone różne działania zainicjowane przez władze. Na szczeblu samorządowym takimi działaniami są chociażby młodzieżowe budżety obywatelskie. Coraz bardziej popularne stają się także powoływanie młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego. Na szczeblu centralnym w ostatnich latach również można zauważyć szczególną aktywizację władz w stosunku do tego typu działań prowadzonych dla młodzieży, szczególnie o charakterze konsultacyjno-doradczym.

Jednym z przejawów aktywizacji jest powoływanie młodzieżowych rad przy wybranych jednostkach administracji publicznej, działających na poziomie ogólnopolskim, dalej nazywanych młodzieżowymi organami doradczymi przy naczelnych organach administracji publicznej. Od 2016 roku powstało 6 organów tego typu:

- Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki⁵;
- Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem;
- Młodzieżowa Rada Klimatyczna;
- Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości;
- Młodzieżowa Rada Ekologiczna;
- Rada ds. Młodzieży Narodowej Rady Rozwoju.

1 Zob. J. Wardzała, *Zmiany w postrzeganiu roli młodzieży we współczesnym społeczeństwie konsumpcyjnym*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2015, nr 414, s. 250-258; G. Godawa, *Emocjonalne dojrzewanie dzieci i młodzieży w medialnym społeczeństwie*, „Studia Socialia Cracoviensia” 2013, nr 2 (9), s. 111-125.

2 GUS, *Wolontariat w 2016 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarkaspoleczna-wolontariat/wolontariat-i-praca-niezarobkowa-na-rzecz-innych/wolontariat-w-2016-r-,1,3.html> (dostęp: 10.03.2022); GUS, *Partie polityczne w 2016 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoleczna-wolontariat/gospodarka-spoleczna-trzeci-sektor/partie-polityczne-w-2016-r-,7,3.html> (dostęp: 10.03.2022).

3 W 2021 roku minęło 20 lat od momentu, w którym w życie weszła nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym, dająca możliwość powołania młodzieżowej rady na poziomie gminy.

4 M. Konieczny, *Polityka młodzieżowa w Polsce – podstawowe zagadnienia*, [w:] *Polityka młodzieżowa w Polsce. Encyklopedia Komisji Europejskiej Youth Wiki*, red. M. Jeżowski, J. Dąbrowska-Resiak, t. 1, s. 4, Warszawa 2019.

5 Dawniej Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej.

Tworzenie polityki młodzieżowej (jak każdej innej) wymaga kontaktu z grupą docelową, w celu poznania jej potrzeb czy problemów. Mogą służyć temu właśnie organy doradcze, których zadaniem jest przede wszystkim reprezentacja głosu danej grupy społecznej, a co za tym idzie doradzanie i konsultowanie spraw dotyczących młodego pokolenia.

Analiza podjęta w raporcie skupia się przede wszystkim na szczegółowym omówieniu funkcjonowania oraz charakterystyce działania młodzieżowych organów doradczych przy naczelnych organach administracji publicznej. Niniejszy rozdział służy uporządkowaniu terminologicznemu zagadnień związanych z tym aspektem polityki młodzieżowej. W dyskursie stosowane jest zróżnicowane nazewnictwo dla organów, działających na rzecz młodych na poziomie ogólnopolskim (np. „ministerialne rady młodzieżowe”, „młodzieżowe organy doradcze”, „rządowe rady młodzieżowe”). Instytut opowiada się za przyjęciem nazwy „młodzieżowe organy doradcze przy naczelnych organach administracji publicznej”. Aby skutecznie przesądzić o tym, czy dany podmiot można zaliczyć do tego zbioru, musi on spełnić następujące kryteria:

- młodzieżowy charakter;
- charakter doradczy;
- umocowanie przy naczelnej jednostce administracji publicznej;
- kolegialny charakter organu.

Młodzieżowy charakter należy rozumieć w ten sposób, że większość członków danego organu stanowią osoby młode. W tym miejscu należy również zdefiniować, co oznacza „młoda osoba”. Należy przyjąć, za definicją ukształtowaną przez program Komisji Europejskiej Youth in Action, następnie przekształcony w program Erasmus+, że młodzież stanowią osoby między 13. a 30. rokiem życia⁶.

Przed przystąpieniem do zasadniczej analizy poświęconej młodzieżowym organom doradczym przy naczelnych organach administracji publicznej, należy zastanowić się, jaką spełniają one funkcję. Pozwoli to niewątpliwie lepiej zrozumieć ich charakter. Pojęcie *funkcji* nie jest jednoznaczne, jednak za R. Mędrzyckim i M. Walasiak przyjmujemy, że definiuje ją skutek – „oznaczenie trwałych następstw społecznych, jakie wiążą się z ustanowieniem i stosowaniem określonej regulacji prawnej”⁷. Uznajemy, że wymienione organy spełniają przede wszystkim funkcję doradczą. Funkcja doradcza nie jest bezpośrednio wyrażona w żadnym akcie prawnym powołującym omawiane organy, lecz wynika z ich zadań, m.in. wyrażania opinii i przedstawiania wniosków, udziału w zespołach i komisjach⁸. Może być mylona z funkcją konsultacyjną, ponieważ obie wskazują na wyrażanie opinii⁹. Podczas gdy jednak konsultacje mają charakter punktowy, doradztwo jest ciągłe, wyrażane chociażby w stałej obecności przy podmiocie, któremu się doradza¹⁰. Zważywszy na to, że wszystkie organy odpowiadają definicji, w której to opiniowanie przebiega w trybie ciągłym, należy je definiować jako organy doradcze.

6 FRSE, Erasmus+ Młodzież, http://czytelnia.frse.org.pl/media/Mlodziez_24_10.pdf (dostęp: 10.03.2022).

7 M. Walasiak, *Analogia w prawie procesowym cywilnym*, Warszawa 2013; R. Mędrzycki, *Funkcje gminnych rad seniorów*, „Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny” 2017, LXXIX, 3.

8 Zob.: §2 ust. 2 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości (Dz. Urz. MS z 2020 r. poz. 264); §2 ust. 1 Zarządzenia Ministra Klimatu z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Klimatycznej (Dz. Urz. MKiŚ z 2020 r. poz. 20).

9 R. Mędrzycki, *Funkcje gminnych rad seniorów*, op. cit.

10 Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za rok 2015 – przyjęta przez Radę Ministrów w trybie obiegowym 4 listopada 2016 r., przekazana do Sejmu i Senatu 14 listopada 2016 r., <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/bip-rady-ministrow/informacje-i-sprawozda/4015,informacje.html> (dostęp: 10.03.2022).

Jak wynika z art. 18 Kodeksu postępowania administracyjnego¹¹ oraz orzecznictwa¹², do naczelných organów administracji publicznej należą m.in. Prezydent RP, Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów oraz właściwi ministrowie. Natomiast administrację publiczną w ujęciu przedmiotowo-podmiotowym definiuje się jako zespół działań, czynności i przedsięwzięć organizatorskich oraz wykonawczych, realizowanych na rzecz realizacji interesu publicznego, prowadzonych przez różne podmioty, organy, instytucje, czego celem jest stała i systematyczna realizacja dobra wspólnego, polegająca m.in. na bieżącym wykonywaniu ustaw¹³.

Kolejnym immanentnym elementem struktury młodzieżowych organów doradczych przy naczelných organach administracji publicznej. Kolegialny charakter młodzieżowych rad przejawia się przede wszystkim w wieloosobowej konstrukcji organu. Kolejnym elementem kolegialności jest szczególny tryb funkcjonowania, który odnosi się do kształtowania woli (rozstrzygnięć, decyzji), która jest traktowana jako stanowisko organu, a nie „jako suma (i wypadkowa) woli (stanowisk) zespołu osób będących substratem personalnym organu”¹⁴. Zatem formą działania organu kolegialnego jest m.in. podejmowanie uchwał wyrażających te stanowiska, a także odbywanie posiedzeń¹⁵, choć wskazuje się również na inne sposoby wyrażania woli, w tym np. w drodze obieguj¹⁶.

Oczywiście w Polsce poza wymienionymi organami oraz tymi utworzonymi przy jednostkach samorządu terytorialnego funkcjonują inne młodzieżowe „organy”, będące jednak poza przedmiotem niniejszej analizy. Należą do nich np. Młodzieżowa Rada Muzeum II Wojny Światowej. Zrezygnowaliśmy również ze szczegółowej analizy pełnomocników czy doradców młodzieżowych, np. Doradcy Prezydenta RP ds. Młodzieży czy Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Młodzieżowej. Zaprezentowane w akapicie podmioty nie wpisują się bowiem w definicję młodzieżowego organu doradczego przy naczelných organach administracji publicznej.

Omówione w raporcie młodzieżowe organy to: Rada Dzieci i Młodzieży, Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem, Młodzieżowa Rada Ekologiczna, Młodzieżowa Rada Klimatyczna, Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości i Młodzieżowa Rada ds. Młodzieży. W nawiązaniu do przyjętego nazewnictwa, wszystkie z wymienionych są organami utworzonymi przy naczelných organach administracji publicznej, tj. spełniają wymagania stworzonej klasyfikacji.

Analiza ma charakter systemowy (pod względem badania umiejscowienia organu), momentami historyczny (analizowane są działania podejmowane przez organy w przeszłości), a także dogmatyczno-prawny (analiza norm poświęconych funkcjonowaniu organów, w tym w szczególności podstaw powołania). Szczegółowa analiza młodzieżowych organów doradczych przy naczelných organach administracji publicznej została oparta na takich kryteriach jak: podstawa prawna powołania, metoda wyboru członków i członkiń, skład, kadencja, rola przewodniczącego, sposób funkcjonowania, akty wewnętrzne, relacja organu powołującego z radą oraz dotychczasowe działania. Organy zostały omówione chronologicznie, zgodnie z kolejnością ich powoływania.

---

11 Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.

12 Zob.: III SA/Łd 599/21 – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi; VII SA/Wa 2069/21 – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie; I SA/Gd 735/21 – Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

13 H. Izdebski, M. Kulesza, *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne*, LIBER Warszawa 1999; R. Mędrzycki, M. Szmigiero, *Prawo administracyjne w pytaniach i odpowiedziach*, LexisNexis Warszawa 2010; A. Błaś, J. Boć, J. Jeżewski, *Administracja publiczna*, Kolonia Limited, Wrocław 2003.

14 J. Jagielski, *Kolegialność i jednoosobowość w strukturach samorządu terytorialnego*, „Studia Iuridica” 2020, LXXXV, s. 95-97.

15 Ibidem.

16 Zob. art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów.

Zagadnienia ogólne

Pierwszym powołanym organem młodzieżowym, mającym funkcjonować w doradczym charakterze na poziomie ministerialnym, była Rada Dzieci i Młodzieży przy Ministerstwie Edukacji Narodowej. Tym samym to od tego organu należy zacząć analizę dogmatycznoprawną, ze względu na fakt, że rozwiązania przyjmowane w zakresie powoływanych później organów często powielały (niekiedy całkowicie) regulacje przyjęte w przypadku Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Jako podstawę prawną dla utworzenia Rady wskazano art. 7 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów¹⁷. Desygnatem normy powołanego przepisu jest Członek Rady Ministrów. Pierwsze ustępy artykułu 7 wskazują na pozycję i zadania ministra, natomiast ustęp trzeci jasno wskazuje, że Członek Rady Ministrów realizuje politykę ustaloną przez Radę Ministrów. Ustęp piąty stanowi natomiast doprecyzowanie form i warunków realizacji polityki ustalonej przez Radę Ministrów, poprzez przykładowe wyliczenie. Punkt piąty stanowi, że po zawiadomieniu Prezes Rady Ministrów powołuje rady i zespoły, jako organy pomocnicze w sprawach należących do zakresu jego działania. Wniosek, który należy wskazać po pobieżnej nawet analizie tej podstawy, to fakt, że decyzja o utworzeniu danego organu służyć ma realizacji polityki ustalonej przez Radę Ministrów. Ta podstawa prawna jest nad wyraz często używana – obecnie obowiązuje ok. 650 aktów prawnych (najczęściej zarządzeń), powołujących różnego rodzaju komitety sterujące, zespoły doradcze, rady, społeczne zespoły doradcze itp. Tym samym należy uznać, że organy pomocnicze są administracją instytucją znaną i popularną (co nie przekłada się natomiast na podobną znajomość doktryny). Samo powołanie Rady Dzieci i Młodzieży nastąpiło na podstawie Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki¹⁸.

Kolejnym powołanym organem była Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem, którą utworzono w drodze ustawy (jako jedyny z analizowanych organów), w dniu 19 lipca 2019 roku. Dokładną podstawę prawną stanowi art. 41 z ind. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁹. Powołanie członków nastąpiło na podstawie Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem z dnia 10 września 2019 r.²⁰ oraz przyjęty na podstawie tego rozporządzenia Regulamin²¹.

Trzecim z powstałych organów była Młodzieżowa Rada Klimatyczna, powołana do życia 30 marca 2020 roku. W zarządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z tegoż dnia, jako podstawę dla powołania wskazano również art. 7 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów. Kilka miesięcy później, bo 22 września 2020 roku, w tym samym ministerstwie powołana została Młodzieżowa Rada Ekologiczna. W preambule zarządzenia erekcyjnego odstąpiono od dość pompatycznego nawiązania do konwencji o prawach dziecka, a konkretnie art. 12 ust. 1. Wskazuje on na zapewnienie dziecku zdolnemu do kształtowania swoich poglądów prawa do swobodnego wyrażania tychże poglądów w sprawach, które go dotyczą. W konwencji mowa o dzieciach, ale ten przepis ma oczywiście zastosowanie również (a może nawet przede wszystkim) do młodzieży. Zdaje się, że odniesienie do konwencji ma za zadanie uwydatnić to, że młodzieżowa rada ma być platformą do wyrażania siebie i swoich potrzeb przez młodzież, choć oczywiście symbolicznie.

17 Dz. U. 1996.106.497 z późn. zm.

18 W wypadku aktualnej kadencji Rady było to Zarządzenie z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (Dz.Urz.MEIN.2020.18 z dnia 2020.12.08).

19 Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1243.

20 Dz. U. z 2019 r. poz. 1743 z późn. zm.

21 Uchwała Nr 1 Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem z 2 grudnia 2019 r. w sprawie Regulaminu Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem.

Chronologicznie kolejnym młodzieżowym organem doradczym była Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości, ukonstytuowana w Zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2020 r.²² Co ciekawe, w przypadku rady funkcjonującej przy Ministrze Sprawiedliwości zrezygnowano z podstawy prawnej, mającej zastosowanie przy Radzie Dzieci i Młodzieży, a także Młodzieżowej Radzie Klimatycznej oraz Ekologicznej. Podstawą prawną powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości jest art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2012 r. poz. 392 oraz z 2015 r. poz. 1064). Norma stanowi, że Minister kieruje, nadzoruje i kontroluje działalność podporządkowanych organów, urzędów i jednostek. W szczególności w tym zakresie tworzy i likwiduje jednostki organizacyjne, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Tym samym Młodzieżową Radę Sprawiedliwości należy uznać za jednostkę organizacyjną bezpośrednio podporządkowaną Ministrowi Sprawiedliwości, którą ten kieruje, nadzoruje i kontroluje. Przesądzono w ten sposób, że Rada jest organem podporządkowanym organizacyjnie, jednak na innej płaszczyźnie niż inne, omawiane powyżej podmioty.

Ostatnim omawianym organem jest Rada ds. Młodzieży, powołana przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę i funkcjonująca w ramach Narodowej Rady Rozwoju. Ze względu na ograniczoną ilość dostępnych na temat Rady informacji, jej obecność została jedynie zasygnalizowana.

---

22 Dz.Urz.MS z 2020 r. poz. 264.

Rada Dzieci i Młodzieży

Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (dalej jako: RDiM), dawniej: Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej, została powołana 1 października 2016 roku przez Ministra Edukacji Narodowej (w tym czasie funkcję sprawowała Anna Zalewska) i jest to najdłużej działający organ doradczy na szczeblu centralnym. Obecnie RDiM działa na podstawie Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki²³. Od początku jej działania zostało powołanych 6 kadencji, zatem jest to organ, który zdążył zbudować już swoją historię w środowisku polityki młodzieżowej²⁴.

Jak wskazuje zarządzenie MEiN, do zadań Rady należy: „podejmowanie stanowisk oraz wyrażanie opinii, w tym przedstawianie propozycji w kwestiach dotyczących dzieci i młodzieży w zakresie spraw objętych działaniem administracji rządowej oświata i wychowanie, w szczególności przedstawianie opinii na temat planowanych zmian, w tym propozycji rozwiązań”²⁵.

Radni są wyłaniani w drodze naboru na podstawie przesłanych zgłoszeń. Kandydować mogą uczniowie i uczennice, którzy należą do szkół znajdujących się na terytorium Polski, a także absolwenci szkół w wieku 13–21 lat. Zgłoszenia są analizowane pod kątem zaangażowania w wolontariat, zaangażowania w działalność społeczną oraz w życie społeczności lokalnych i życie publiczne, aktywności w młodzieżowych radach, samorządzie szkolnym, harcerstwie, zajęciach pozalekcyjnych, instytucjach charytatywnych, a także z uwagi na osiągnięcia w nauce, w tym w olimpiadach i konkursach. Wyłaniane są 32 osoby, po dwie z każdego województwa. Przed połączeniem resortów, gdy RDiM był organem przy Ministerstwie Edukacji Narodowej, powoływano 16 członków i 16 zastępców członków z każdego województwa. Tylko członkowie uczestniczyli w posiedzeniach, dopiero w przypadku ich nieobecności mogli w nich czynnie uczestniczyć zastępcy, choć posiedzenia mogły być zwoływane z uwzględnieniem obu grup. Podział ten był dość niejasny, ponieważ zastępcy po części uczestniczyli w działaniach Rady, po części nie. Przykładowo przewodniczącego i wiceprzewodniczących Rady wybierano wyłącznie z grona osób będących członkami. Natomiast w pracach grup roboczych osoby będące zastępcami mogły już uczestniczyć.

W zarządzeniu Ministra Edukacji i Nauki zniesiono ten podział, zatem RDiM składa się aktualnie z 32 pełnoprawnych członków. Zmianę w tym zakresie należy ocenić pozytywnie, gdyż ujednoliciła funkcjonowanie Rady oraz wyeliminowała różnicowanie pozycji członków i ich kompetencji.

Jak dotąd, przekrój wiekowy i płci w poszczególnych kadencjach przedstawiał się następująco:

- I kadencja – 15 kobiet i 17 mężczyzn w wieku od 15 do 20 lat;
- II kadencja – 13 kobiet i 19 mężczyzn w wieku od 16 do 21 lat;
- III kadencja – 12 kobiet i 20 mężczyzn w wieku od 14 do 21 lat;
- IV kadencja – 11 kobiet i 21 mężczyzn w wieku od 14 do 21 lat;
- V kadencja – 11 kobiet i 21 mężczyzn w wieku od 16 do 20 lat²⁶.

Jak zatem można zauważyć, wiek radnych był dość zróżnicowany, natomiast występowała zdecydowana przewaga mężczyzn.

23 Dz. Urz. MEiN z 2022 r. poz. 2.

24 Zob.: Dz. Urz. MEN z 2017 r. poz. 42 z późn. zm.; Dz. Urz. MEN z 2018 r. poz. 27; Dz. Urz. MEN z 2019 r. poz. 31 z późn. zm.; Dz. Urz. MEN z 2020 r. poz. 4; Dz. Urz. MEiN z 2020 r. poz. 18.

25 §1 ust 2. Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (Dz. Urz. MEiN z 2022 r. poz. 2).

26 Odpowiedź Ministerstwa Edukacji i Nauki na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr BM-WKE.0191.37.2021.AS z dnia 27 grudnia 2021 r.

Kadencja RDİM trwa rok, a jej pracami kieruje przewodniczący, który jest powoływany przez Ministra spośród trzech kandydatów wybranych przez członków Rady. Kandydaci są wybierani zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym, w obecności przynajmniej 17 członków. Dodatkowo muszą otrzymać minimum 5 głosów, a jeśli żaden z nich nie spełni tego wymogu, to Minister powołuje przewodniczącego spośród wszystkich członków. Takie rozwiązanie budzi wątpliwości. Pozbawienie radnych możliwości wyboru osoby, która będzie koordynowała pracę Rady, jest niezrozumiałym wyborem. Stąd w trakcie trwania kadencji wskazywano, że to rozwiązanie powoduje m.in. upolitycznienie tego organu²⁷. Dodatkowo zastępcy przewodniczącego również nie są wybierani w sposób demokratyczny, ponieważ ich wyboru (maksymalnie dwóch) dokonuje przewodniczący spośród wszystkich członków.

Częstotliwość posiedzeń RDİM nie powinna być częstsza niż jeden raz w miesiącu. Tym, co wyróżnia ten organ młodzieżowy na tle innych, jest z założenia konsekwentna obecność na obradach –

w przypadku trzech z kolei nieobecności Minister ma obowiązek odwołania radnego. W ramach organizacji pracy Rady mogą być tworzone grupy robocze do realizacji zadań. W ich skład mogą wchodzić radni, jak i osoby zewnętrzne.

Aktywność tego organu na przestrzeni lat była różna. Łącznie odbyło się 37 posiedzeń, z czego: w I kadencji – 11 posiedzeń, II kadencji – 7 posiedzeń, III kadencji – 8 posiedzeń, IV kadencji – 6 posiedzeń, V kadencji – 5 posiedzeń²⁸. Nasuwa się wniosek, że z czasem mobilizacja działań w Radzie spada, jednakże sama częstotliwość posiedzeń nie jest wystarczającym wskaźnikiem pozwalającym ocenić aktywność działań młodzieżowych radnych.

RDİM podejmuje stanowiska i wydaje opinie w drodze głosowania zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 17 członków i członkiń. W przypadku równej liczby głosów, sprawę rozstrzyga przewodniczący Rady. Istnieje również możliwość podejmowania powyższych decyzji w trybie obiegowym, za pośrednictwem komunikacji elektronicznej. Jest to rozwiązanie niezwykle przydatne, szczególnie w pilnych sprawach lub w sytuacjach, gdy nie ma możliwości zwołania stacjonarnego posiedzenia, co prawdopodobnie jest skutkiem doświadczeń pandemii. Za sporządzenie protokołów z obrad jest odpowiedzialny pracownik komórki organizacyjnej MEiN.

Organizację pracy Rady powinien określać regulamin, który zatwierdza Minister, a obsługę, w tym organizację posiedzeń grup roboczych, zapewnia Biuro Ministra. Radni nie otrzymują wynagrodzenia za działanie w RDİM, natomiast inne koszty związane z jej funkcjonowaniem są pokrywane z części 30 budżetu państwa, będącej w dyspozycji Ministra Edukacji i Nauki. Wydatki z tym związane przedstawiają się następująco: I kadencja – 41 365,85 zł, II kadencja – 52 907,73 zł, III kadencja – 41 894,88 zł, IV kadencja – 27 085,45 zł, V kadencja – 5 113,70 zł.

Jak wspomniano wcześniej, do głównych zadań RDİM należy wyrażanie stanowisk i opinii, a także przedstawianie propozycji w zakresie wychowania i oświaty. Bez wątpienia jest to organ doradczy, jednakże w szerszym kontekście młodzieżowe rady powinny wspierać budowanie społeczeństwa obywatelskiego wśród młodzieży, co przekłada się na różnego rodzaju działania. Omawiany organ, jako najdłużej działająca rada młodzieżowa na szczeblu centralnym, oceniamy z perspektywy pięciu kadencji, zatem jest to sporo czasu, na podstawie którego można wyciągnąć wnioski. Poniżej zostanie przedstawione zbiorcze podsumowanie, które zostało skonstruowane w oparciu o odpowiedź Ministerstwa Edukacji i Nauki na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr BM-WKE.0191.37.2021.AS z dnia 27 grudnia 2021 r., udostępnione protokoły z obrad (tylko niektóre, bowiem nie są one powszechnie udostępniane) oraz ogólnodostępne informacje.

27 Był to przedmiot kilku interpelacji do Ministra – interpelacja nr 7042, 7146, 14774, 26591.

28 Odpowiedź Ministerstwa Edukacji i Nauki na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr BM-WKE.0191.37.2021.AS z dnia 27 grudnia 2021 r.

Jak wskazuje Ministerstwo, Rada wielokrotnie przedstawiała propozycje rozwiązań dla dzieci i młodzieży, co znajduje odzwierciedlenie w protokołach z obrad. W zdecydowanej większości były to jednak jedynie propozycje słowne, poprzedzone dyskusją w trakcie obrad (np. propozycja powrotu do szkół w trakcie pandemii najpierw najmłodszych dzieci). Rada opiniowała ponadto projekty następujących aktów prawnych:

- ustawa Prawo oświatowe oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe²⁹;
- projekt Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej³⁰;
- regulamin Konkursu Wolontariusz Roku³¹;
- projekty rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej dotyczące druków i świadectw szkolnych oraz doradztwa zawodowego³².

Wystąpiono z inicjatywą utworzenia stałego organu reprezentującego młodzież oraz zorganizowano cykl 16 spotkań w miastach wojewódzkich, w trakcie których starano się odpowiedzieć na pytanie: „Jakiej reprezentacji potrzebuje Polska młodzież?”, czego skutkiem, jak zaznaczono w odpowiedzi ministerstwa³³, było przedstawienie projektu ustawy. RDiM przygotowała również dwa raporty na temat funkcjonowania młodzieżowych rad w Polsce³⁴ oraz funkcjonowania samorządów uczniowskich w szkołach³⁵.

Jako młodzieżowy organ Rada prowadziła również działania promocyjne w zakresie samorządności młodych, m.in. zainicjowała konkurs Ministra Edukacji Narodowej „Młodzieżowa Rada 2018”, który był kontynuowany w 2019 roku. Przygotowano również projekt regulaminu tożsamego konkursu na rok 2020, ten jednak się nie odbył. Prowadzono również działania o charakterze inicjatorskim w postaci organizacji lub współorganizacji wydarzeń:

- współpraca przy organizacji III Ogólnopolskiego Kongresu Młodzieżowych Rad – Młodzi 2.0 III Konferencja Młodzieżowych Rad w Sejmie RP;
- akcja „Dzień dla Niepodległej”;
- akcja „Rekord dla Niepodległej”;
- współorganizacja konferencji nt. skutecznych metod uczenia się pn. „Szkoła Przyszłości – jak się skutecznie uczyć?”;
- współorganizacja IV Ogólnopolskiej Konferencji Młodzieżowych Rad „Młodzi 4.0 Przyszłość”;
- współorganizowała wraz z Radą Dialogu z Młodym Pokoleniem wojewódzkich konferencji w Łodzi i Opolu dla przedstawicieli samorządów uczniowskich;
- akcja Tydzień Nauki Polskiej, mającą na celu przybliżenie sylwetek oraz dokonań polskich naukowców.

29 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.).

30 Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 989).

31 Regulamin Konkursu Wolontariusz Roku: https://www.korpussolidarnosci.gov.pl/data/domains/1/pl/filemanager_files/PLIKI/konkurs-wolontariusz-roku-korpusu-solidarnosci.pdf (dostęp: 10.03.2022).

32 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz. U. 2019 poz. 1700 z późn. zm.).

33 Ibidem.

34 Zob. <https://wschowa.info/storehouse/2018/07/Publikacja-O-m%c5%82odzie%c5%bcowych-radach-.pdf> (dostęp: 10.03.2022).

35 Zob. http://www.dlarownosci.pl/na_rzecz/wydarzenia/legislacja/Publikacja_O_Samorzadach_Uczniowskich_RDiM.pdf (dostęp: 10.03.2022).

Z pozostałych działań należy wymienić pracę nad opracowaniem badania potrzeb i problemów młodzieży w Polsce, w formie ankiety online oraz wydanie opinii do projektu „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030”.

Należy podkreślić, że wymienione działania zostały przeprowadzone przez pięć kadencji Rady Dzieci i Młodzieży, czyli w przybliżeniu w ciągu 5 lat funkcjonowania tego organu. Z pewnością nie są to wszystkie działania, wśród nich można by zapewne wymienić także prowadzenie mediów społecznościowych czy uczestnictwo w różnego rodzaju spotkaniach, jednak skupiliśmy się na ważniejszych dokonaniach członków i członkiń Rady. W tym miejscu, dla spójności analizy, warto też wspomnieć o padających pod adresem Rady zarzutach upolitycznienia. Argument ten powtarzał się w zasadzie przez prawie wszystkie kadencje funkcjonowania Rady. Wskazywano na upartyjniony wybór przedstawicieli, brak pluralizmu poglądów oraz wybieranie osób ze względu na powiązania z konkretnym ugrupowaniem politycznym. Ten wątek był przedmiotem co najmniej czterech interpelacji do Ministra Edukacji Narodowej³⁶. Inne negatywne wydarzenia, w zasadzie od II kadencji RDiM, nieustannie towarzyszyły radnym i z pewnością nie wpływały w pozytywny sposób na odbiór ich działań³⁷.

W naszej ocenie, dokonania tych pięciu kadencji mogłyby być znacznie większe i bardziej skupione na dzieciach i młodzieży. Przez kilka lat był to jedyny organ młodzieżowy na szczeblu centralnym, dodatkowo umocowany przy najważniejszym z punktu widzenia młodych obszarze funkcjonowania administracji publicznej (edukacja). Dlatego również mobilizacja do prowadzenia szeroko zakrojonych działań, szczególnie w aspekcie oświaty i szkolnictwa, powinna być dużo większa.

---

36 Interpelacje nr 7042, 7146, 14774, 26591. Zob.: *Młodzieżówka opozycji za odpolitycznieniem Rady Dzieci i Młodzieży przy MEN*. „Sytuacja jest dramatyczna”, <https://edukacja.dziennik.pl/aktualnosci/artykuly/597919,rada-dzieci-i-mlodziezymen-zalewska-opozycja.html> (dostęp: 10.03.2022).

37 Zob.: <https://www.rp.pl/edukacja/art18876541-szef-rady-dzieci-i-mlodziezy-rp-przy-mein-o-szkole-szczujnia>, <http://obserwatoriumedukacji.pl/czym-kierowano-sie-przy-wyborze-czlonkow-do-rady-dzieci-i-mlodziezy-przy-men/> (dostęp: 10.03.2022).

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem (dalej: RDzMP) to organ opiniodawczo-doradczy Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego. Jako jedyna z omówionych w raporcie rad została powołana na mocy pełnoprawnej ustawy (nie odwołania do Ustawy o Radzie Ministrów), a konkretnie była to ustawa o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 19 lipca 2019 r.³⁸. O wyjątkowości tego organu stanowi fakt, że jego założeniem jest dialog pomiędzy młodym pokoleniem a przedstawicielami instytucji państwowych, co znajduje swoje szczególne odzwierciedlenie w składzie Rady. RDzMP została powołana w październiku 2019 roku, a obecnie trwa druga kadencja.

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie do zadań Rady należy w szczególności wyrażanie opinii w kwestiach dotyczących młodego pokolenia, w tym opinii o projektach aktów prawnych i programach rządowych, inicjowanie i wspieranie działań na rzecz zwiększania partycypacji młodzieży w sprawy społeczeństwa obywatelskiego, tworzenie możliwości dialogu między organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami społecznymi a organami władzy publicznej oraz wspieranie instytucji dialogu obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieżowych rad gmin. Nowelizacja omawianej ustawy miała miejsce jeszcze przed nowelizacją prawa, która ustanowiła młodzieżowe rady powiatów i sejmików województw, dlatego zapewne zabrakło ich wyszczególnienia. Zważywszy jednak na to, że nie jest to katalog zamknięty, śmiało mogą one się wpisywać w te działania, nie będąc wymienione w ustawie.

Kadencja RDzMP trwa 2 lata. W skład Rady wchodzi po pierwsze przedstawiciele organów administracji publicznej, o których mowa w art. 41² ust. 1 pkt 1–7 ustawy, Rady Działalności Pożytku Publicznego lub jednostek samorządu terytorialnego, czyli dokładnie:

- przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- przedstawiciel Rzecznika Praw Dziecka;
- przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów;
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw kultury fizycznej;
- przedstawiciel Przewodniczącego Komitetu;
- przedstawiciel Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- przedstawiciel jednostek samorządu terytorialnego.

Wymienieni przedstawiciele powinni być zgłoszeni najpóźniej miesiąc przed zakończeniem kadencji, wraz z kwalifikacjami kandydata, które będą przydatne do sprawowania roli radnego.

Po drugie, w skład Rady wchodzi przedstawiciele tzw. młodego pokolenia, którzy są wyłaniany w drodze naboru spośród:

- przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3;
- przedstawicieli młodzieżowych rad gmin w rozumieniu art. 5b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.

---

38 Dz. U. z 2019 r. poz. 1743 z późn. zm.

o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378 oraz z 2021 r. poz. 1038), przedstawicieli młodzieżowych rad powiatów w rozumieniu art. 3e ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920 oraz z 2021 r. poz. 1038), przedstawicieli młodzieżowych sejmików województw w rozumieniu art. 10b ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038);

- przedstawicieli Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 338 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619).

Przedstawiciele trzech kategorii podmiotów wymienionych powyżej są wybierani na podstawie zgłoszeń, które zgodnie z rozporządzeniem muszą zawierać: wniosek wraz z kwalifikacjami kandydata do wykonywania zadań w Radzie oraz oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwa, oraz w przypadku:

- przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 – co najmniej 8 organizacji popierających kandydaturę;
- przedstawicieli młodzieżowych rad gmin, powiatów lub sejmików województw – co najmniej 3 organy młodzieżowe na poziomie gminnym, powiatowym lub wojewódzkim, które popierają kandydaturę;
- przedstawicieli Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – oświadczenie Parlamentu Studentów RP popierające kandydaturę.

Skład Rady powinien liczyć przynajmniej 20 osób, z czego minimum połowę powinni stanowić przedstawiciele wymienionych jednostek reprezentujących młodzież. W I kadencji rozkład płci przedstawiał się następująco: 10 kobiet i 25 mężczyzn, a w II kadencji – 14 kobiet i 33 mężczyzn. Dane dotyczące wieku radnych nie są dostępne.

Należy stwierdzić, że pomysł na ukształtowanie składu Rady jest dość innowacyjny i ciekawy, który przy faktycznej chęci współpracy przedstawicieli wymienionych organów z młodzieżą może prowadzić do powstawania inicjatyw dopasowanych do potrzeb młodego pokolenia. Ciekawym jest natomiast, że zgodnie z § 10 ust. 1 Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego w sprawie RDzMP z dnia 10 września 2019 r.³⁹ w przypadku śmierci lub odwołania radnego, Przewodniczący Komitetu ma obowiązek uzupełnienia składu Rady. Natomiast § 11 ust. 1 Rozporządzenia, który brzmi „Przewodniczący Komitetu może uzupełnić skład Rady w trakcie trwania jej kadencji”, wskazuje na jego fakultatywność. Można by wnioskować, że w drugim przypadku chodzi np. o samodzielną rezygnację członka Rady, jednak nic bardziej mylnego.

Jak wskazują przepisy Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Przewodniczący Komitetu odwołuje członka RDzMP przed upływem kadencji:

1. na jego wniosek;
2. na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 3, którego jest przedstawicielem;
3. w przypadku skazania członka RDzMP prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne;
4. jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka RDzMP z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;

---

39 Dz. U. 2019 poz. 1743.

5. w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady⁴⁰.

Mamy tutaj zatem do czynienia ze sprzecznością logiczną norm w rozporządzeniu, gdzie jedna norma jest obligatoryjna, a druga fakultatywna, przy czym w ostatecznym rozrachunku okazuje się, że Przewodniczący Komitetu zawsze ma obowiązek uzupełnienia składu Rady. Przepisy mogą wprowadzać w błąd i *de lege ferenda* ustawodawca powinien ujednoclić tę kwestię.

Kadencja RDzMP trwa dwa lata, a jej pracami kieruje dwóch współprzewodniczących, po jednym wybranych z grona z przedstawicieli młodzieży i przedstawicieli pozostałych organów wymienionych wyżej. Do ich zadań należy:

- przewodniczenie posiedzeniom Rady;
- organizowanie prac Rady;
- ustalanie harmonogramu prac Rady, w szczególności terminów i programów kolejnych posiedzeń Rady;
- reprezentowanie Rady między jej posiedzeniami;
- występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Rady.

Rozwiązanie w postaci dwóch współprzewodniczących, którzy kierują pracami Rady, jest dyskusyjne, choć jest uzasadniane, że RDzMP tworzą dwie grupy osób, będące przedstawicielami różnych środowisk. Zdecydowanie pozytywnym aspektem tego rozwiązania jest fakt, że obie grupy mają swojego przewodniczącego, w praktyce jednak może to utrudniać koordynację prac Rady.

Przechodząc do samego funkcjonowania RDzMP, nie ma z góry ustalonej częstotliwości zwoływania obrad, mają się one odbywać w zależności od potrzeb. Uchwały Rady są podejmowane zwykłą większością głosów, w obecności przynajmniej połowy członków. Co jednak ciekawe, w przypadku niepodjęcia uchwały „przedstawiciele organów administracji publicznej, przedstawiciel Rady Działalności Pożytku Publicznego, przedstawiciel jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, przedstawiciele młodzieżowych rad gmin, przedstawiciele młodzieżowych rad powiatów, przedstawiciele młodzieżowych sejmików województw i przedstawiciele Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej prezentują stanowisko podmiotów reprezentowanych przez nich w Radzie”⁴¹. Jest również możliwość podejmowania uchwał w trybie obiegowym. W I kadencji odbyło się 11 posiedzeń i łącznie podjęto 68 uchwał, większość w trybie obiegowym. Taka częstotliwość posiedzeń, biorąc pod uwagę, że czas trwania kadencji to 24 miesiące, wydaje się być wystarczająca do tego, aby omówić wykonane zadania i podjąć decyzje co do dalszych działań Rady.

Ustawa i rozporządzenie nie wspominają o tworzeniu zespołów tematycznych, jednakże w I kadencji RDzMP takie powstały:

- Zespół ds. Aktywizacji Młodzieży;
- Zespół ds. Społeczeństwa Obywatelskiego;
- Zespół ds. Rynku Pracy i Przedsiębiorczości;
- Zespół ds. Polityki Informacyjnej i Komunikacji;

---

40 Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.

41 Ibidem.

- Zespół ds. Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Wychowania;
- Zespół ds. Ekologii, Klimatu, Energii i Ochrony Środowiska.

Zespoły tematyczne pojawiają się jako jeden z elementów funkcjonowania również w innych radach, m.in. Młodzieżowej Radzie Sprawiedliwości, a ich tematy mogą wskazywać na obszary zainteresowań radnych.

Warto zwrócić uwagę, że spośród wszystkich omawianych w raporcie rad młodzieżowych RDzMP ma najwięcej ogólnodostępnych informacji dotyczących jej działań⁴². Na rządowych stronach internetowych są dostępne informacje odnoszące się do funkcjonowania organu, w tym m.in. skład, zespoły, a także komunikaty z posiedzeń, będące ich podsumowaniem. Są one jednak dość krótkie i wynika z nich, że RDzMP w trakcie swojej pierwszej kadencji w większości podejmowała dyskusje na tematy związane z młodzieżą, niekiedy te dyskusje miały charakter mniej lub bardziej doradczy, jak np. w przypadku spotkania z Pełnomocniczką Prezesa Rady Ministrów ds. Govtech, która przedstawiała zarys zmian w Stypendium Prezesa Rady Ministrów. Spośród działań, które podjęła Rada, można wymienić m.in.:

- zaangażowanie w organizację Szczytu Cyfrowego Internet Governance Forum – IGF 2021;
- przygotowanie konferencji „Ethics in Technology&Internet” podczas konferencji YOUTH IGF 2021.

Podczas I kadencji RDzMP w środowisku polityki młodzieżowej pojawiały się zarzuty dotyczące niewystarczającego pluralizmu politycznego wybranych radnych – wskazywano m.in. na to, że większość stanowią osoby powiązane z konkretnym ugrupowaniem⁴³. Oczywiście jest, że osoby działające w polityce młodzieżowej mają poglądy i mogą angażować się na ich rzecz w różne działania, jednakże tak duże zaangażowanie osób, które są powiązane z jedną partią polityczną w ramach tego organu, może negatywnie wpływać na wizerunek oraz podejmowane działania, które np. mogą być jedynie realizacją programu politycznego partii, zamiast działaniem na rzecz ogółu młodzieży. Aby zapobiec brakowi pluralizmu poglądów na sprawy związane z młodzieżą i działania podejmowane przez radnych, słuszne wydaje się rozwiązanie zaproponowane przez H. Taładaję (byłego członka RDzMP): „*De lege ferenda* mogłyby one [procedura wyboru członków rady – przyp. autora] przebiegać dwojako – należy albo w odpowiednich proporcjach dopuścić do składu Rady przedstawicieli młodzieżówek partii parlamentarnych w celu zapewnienia politycznego pluralizmu, albo wypracować nowy model powoływania strony pozarządowej. Nie byłby on oparty na wyłącznej woli Przewodniczącego Komitetu, a na wyborze członków przez same zainteresowane podmioty pozarządowe. Wymagałoby to w pierw ustawowego określenia liczby miejsc przysługujących podmiotom tej strony (odpowiednio organizacjom pozarządowym, młodzieżowym radom i sejmikom oraz PSRP), a następnie organizacji wyborów w grupach tych podmiotów i finalnie powołania wybranych osób przez Przewodniczącego Komitetu”⁴⁴.

Oczywiście nie jest to jedyne słuszne rozwiązanie, niemniej jednak zmiana metody wyboru radnych mogłaby pozytywnie wpłynąć na funkcjonowanie Rady.

42 Na stronach rządowych co prawda nie są dostępne protokoły z obrad, ale można przeczytać komunikaty z posiedzeń Rady oraz znaleźć inne informacje dot. jej funkcjonowania: <https://www.gov.pl/web/pozytek/komunikaty-z-posiedzen-rdzmp> (dostęp: 10.03.2022).

43 H. Taładaj, *Rozważania de lege lata i de lege ferenda na bazie pierwszych doświadczeń z funkcjonowania Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem*, PPP 2021, nr 4, s. 100-112.

44 Ibidem.

Młodzieżowa Rada Klimatyczna

Rok 2020 przyniósł powstanie aż dwóch młodzieżowych organów na szczeblu centralnym, co ciekawe, zbliżonych do siebie pod względem podejmowanej tematyki, jaką jest środowisko naturalne. Młodzieżowa Rada Klimatyczna (dalej: MRK) została powołana Zarządzeniem Ministra Klimatu z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Klimatycznej⁴⁵. Obecnie trwa I kadencja, natomiast na drugi kwartał 2022 roku jest planowany nabór do II kadencji.

Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Klimatu w zakresie działań Rady leży przede wszystkim wyrażanie opinii na temat spraw objętych działaniami administracji rządowej Klimat i energia, szczególnie planowanych zmian polityki, strategii i zmian legislacyjnych w zakresie Ministra Klimatu. Poza opiniowaniem ustawodawca wspominał również o kształtowaniu propozycji rozwiązań. Co prawda omawiane zarządzenie utraciło swoją moc obowiązywania 29 sierpnia 2020 roku, po połączeniu resortów zastąpiono go Zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie Młodzieżowej Rady Klimatycznej⁴⁶. Jednakże wspomniany przepis w dalszym ciągu dobrze zarysowuje obszar tematyczny potencjalnych działań MRK.

Późniejsze zarządzenie znacząco uszczegółowiło zakres działania Rady, ponownie wskazując na opiniowanie i kształtowanie propozycji rozwiązań. Dodano za to dwa dość ważne, z punktu widzenia budowania świadomości klimatycznej wśród młodych osób, punkty dotyczące kreowania i promowania postaw proekologicznych i proklimatycznych, a także podnoszenia poziomu wiedzy wśród tej grupy w zakresie spraw objętych działaniami administracji rządowej Klimat i energia. Zaznaczono również, że w celu realizacji tych zadań, członkowie i członkinie MRK mogą ją reprezentować na spotkaniach, konferencjach i innych wydarzeniach. W praktyce ten przepis nic nowego nie wprowadza, symbolicznie dając przestrzeń do reprezentacji młodzieży w tego typu inicjatywach.

Decyzję dotyczącą wyboru składu podejmuje Minister w drodze naboru prowadzonego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, w oparciu o kryteria formalne (czyli prawidłowo wypełniony formularz zgłoszeniowy) i kryteria merytoryczne (kreatywność, zaangażowanie, doświadczenie). W skład I kadencji MRK wchodzi 27 osób (zgodnie z zarządzeniem powinny to być 32 osoby, jednak w trakcie jej trwania 5 osób utraciło mandat, a wakaty nie były uzupełniane, bowiem zgodnie z rozporządzeniem nie ma takiego obowiązku⁴⁷). W przypadku tego organu nie wybiera się kandydatów i kandydatek ze względu na województwo. W 2020 roku Minister powołał radnych w przedziale wiekowym od 15 do 25 lat: 13 kobiet i 19 mężczyzn. Liczba osób z poszczególnych województw wynosi natomiast od 1 do 3, z wyjątkiem województwa śląskiego, z którego zostały wybrane 4 osoby⁴⁸. Kadencja Rady trwa 2 lata, a pierwsze posiedzenie odbyło się 25 września 2020 roku.

Pracami Rady kieruje przewodniczący⁴⁹, wybierany przez członków i członkinie. Wybiera się również dwóch wiceprzewodniczących, sekretarza, który odpowiada za sprawny przepływ informacji i dokumentów pomiędzy Radą a Departamentem Edukacji i Komunikacji Ministerstwa, oraz rzecznika, zajmującego się reprezentacją Rady w mediach. Zarządzenie nie reguluje, w jaki sposób wymienione osoby powinny zostać wybrane.

Podejmowanie stanowisk i wydawanie opinii odbywają się w drodze głosowania na posiedzeniach zwykłą większością głosów, przy obecności przynajmniej połowy składu, a w przypadku równego roz-

45 Dz. Urz. Min. Klim. poz. 20 i 44.

46 Dz. Urz. MKiŚ z 2021 r. poz. 55 z późn. zm.

47 §3 ust. 9 Zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie Młodzieżowej Rady Klimatycznej (Dz. Urz. MKiŚ z 2021 r. poz. 55 z późn. zm.).

48 Odpowiedź Ministerstwa Klimatu i Środowiska na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr K9INT28592 z dnia 22.12.2021 r.

49 Ciekawym jest to, że w Regulaminie Młodzieżowej Rady Klimatycznej, który jest uchwalany przez jej członków i członkinie (oraz zatwierdzany przez Ministra), występują również żeńskie odpowiedniki nazw tych funkcji. Ze względu na nazewnictwo przyjęte w zarządzeniu, w niniejszym raporcie będą pojawiać się tylko męskie formy.

kładu głosów rozstrzyga je przewodniczący Rady. Zarządzenie Ministra daje również możliwość głosowania w trybie obiegowym, co w przypadku braku możliwości zwołania posiedzenia może stanowić spore ułatwienie, zwłaszcza gdy dochodzi do nagłych i pilnych sytuacji. Częstotliwość posiedzeń jest dość duża, ponieważ muszą się one odbywać przynajmniej raz w miesiącu, a ich termin wyznacza Minister. Faktycznie, posiedzenia odbywają się praktycznie co miesiąc.

W ramach MRK mogą działać (z inicjatywy własnej Ministra lub na wniosek przewodniczącego Rady) grupy robocze. W I kadencji powstały trzy takie grupy: zespół ds. mediów społecznościowych, zespół ds. legislacji oraz zespół ds. edukacji ekologicznej i klimatycznej.

Zgodnie z §6 zarządzenia obsługę prac Rady zapewnia Departament Edukacji i Komunikacji Ministerstwa, a koszty związane z działalnością MRK pokrywa się z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji Ministra. Łączne wydatki poniesione w czasie trwania I kadencji to 26 279,45 zł (stan na 22.12.2021).

Formalne aspekty funkcjonowania MRK zostały omówione, ale warto jeszcze wspomnieć o tym, jak faktycznie Rada realizuje swoje zadania. Z mediów społecznościowych, informacji medialnych oraz odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej⁵⁰ wynika, że MRK wraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz klimatu w Polsce (PROM, MRE, RDiM, MSK) zainicjowała projekt o nazwie Klimatyczny Dialog Młodzieżowy, którego celem jest praca na rzecz edukacji klimatycznej w Polsce. Inną inicjatywą jest cykl debat pt. „#PorozmawiajmyoKlimacie”, które mają stanowić platformę międzypokoleniowego i międzyinstytucjonalnego dialogu. MRK przeprowadziła również konsultacje „Młodzi energetycy o PEP40”, zgłębiające dokument strategiczny „Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.”

Rada korzysta ze swojej kompetencji opiniowania dokumentów legislacyjnych, wśród których znajduje się zgłoszenie postulatów do programu „Mój Prąd”⁵¹ czy „Czyste Powietrze”⁵². Członkowie i członkinie uczestniczyli również w procesie opiniowania Projektu Polskiej Strategii Wodorowej do 2030 roku z perspektywą do 2040 roku⁵³ oraz konsultowali projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska, zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego⁵⁴.

W trakcie trwania I kadencji Rada prowadziła też inne działania związane z budowaniem wizerunku czy promocją, takie jak organizacja konkursów, spotkania z decydentami oraz innymi organizacjami działającymi na rzecz środowiska, konsultacje publiczne, a także reprezentacja na różnego rodzaju wydarzeniach poświęconych sprawom klimatu i środowiska.

MRK z założenia powinna działać na rzecz ochrony klimatu, służyć jako platforma dyskusji, wymiany doświadczeń i pomysłów pomiędzy młodzieżą a decydentami, co oznacza, że stanowi ona pewnego rodzaju reprezentację tej grupy. Wydaje się, że pomimo trwania pandemii, która utrudnia prowadzenie wielu działań, radni i radne angażują się w wiele inicjatyw, a także sami je organizują. Trudno ocenić skuteczność tych działań, jednakże sama ich liczba świadczy o zaangażowaniu, które na tle innych rad jest znaczące. Problematiczna jednak wydaje się kwestia reprezentacji głosu młodzieży, ponieważ skład rady nie jest wybierany przez samą młodzież, a przez Ministra w oparciu o mało precyzyjne kryteria. Praktyka pokazała jednak, że pomimo zastosowania najbardziej powszechnej metody naboru

50 Odpowiedź Ministerstwa Klimatu i Środowiska na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr K9INT28592 z dnia 22.12.2021 r.

51 Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Priorytetowego Mój Prąd: https://mojprad.gov.pl/images/regulamin-naboru-wnioskow_pp_mp3_18.08.2021.pdf (dostęp: 10.03.2022).

52 Uchwała nr 58 Rady Ministrów z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu gwarancyjnego „Czyste powietrze” z wykorzystaniem gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego (M. P. z 2021 r. poz. 473).

53 Uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.” (M. P. z 2021 r. poz. 1138).

54 Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12337300> (dostęp: 10.03.2022).

(wybór przez organ na podstawie konkursu zgłoszeń), Rada zachowała pluralistyczny, przekrojowy charakter – co niewątpliwie wpływa pozytywnie na jej pracę.

Inny aspekt, który jest wysoce zastanawiający, wiąże się z funkcjonowaniem Młodzieżowej Rady Ekologicznej przy tym samym ministerstwie, o tożsamym zakresie tematycznym. Ten temat zostanie rozwinięty w dalszej części raportu, po omówieniu działania tegoż organu.

Młodzieżowa Rada Ekologiczna

Minister Środowiska powołał Młodzieżową Radę Ekologiczną zarządzeniem z dnia z dnia 22 września 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Ekologicznej⁵⁵. Po połączeniu resortu środowiska i klimatu, działalność Rady reguluje Zarządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie Młodzieżowej Rady Ekologicznej⁵⁶ (dalej: MRE). Obecnie trwa pierwsza kadencja MRE. Jak już wspomniano wcześniej, przy tymże ministerstwie funkcjonują dwa podobne do siebie organy młodzieżowe na szczeblu centralnym. Zważywszy na okoliczności i trwające kadencje, zapewne niewłaściwe byłoby zlikwidowanie jednej z rad po połączeniu resortów. Analizie należy podać kwestię, czy w rzeczywistości oba organy podejmują się różnych inicjatyw.

We wspomnianym zarządzeniu zawarto zakres działania MRE, który dotyczy przede wszystkim opiniowania kwestii związanych z leśnictwem i łowiectwem, w szczególności przedstawianie opinii dotyczących planowanych zmian polityki, strategii i zmian legislacyjnych. Podobnie jak w przypadku MRK, znalazły się w nim również przepisy wskazujące na promowanie wśród młodych postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w sprawach leśnictwa i łowiectwa, w tym podnoszenie wiedzy z tego zakresu.

Działania te znacząco różnią się od tych, które zostały zawarte w Zarządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie MRK, jednakże zważywszy na nazwę organu, intuicyjnie powinien on zajmować się zagadnieniami związanymi z ekologią. Leśnictwo i łowiectwo można do nich zaliczyć, niemniej jednak wydaje się to znacznym zawężeniem tematyki z punktu widzenia samego nazewnictwa (*pars pro toto*).

Radni i radne zostają wybrani w drodze naboru, które prowadzi Ministerstwo Klimatu i Środowiska, zgodnie z opublikowanym Regulaminem⁵⁷. Tak jak poprzednio, wybór odbywa się w oparciu o kryteria formalne (czyli prawidłowo wypełnione formularze zgłoszenia) i merytoryczne, które w zarządzeniu zostało zdefiniowane poprzez zbiór cech, m.in. kreatywność, zaangażowanie i doświadczenie kandydatów.

W roku 2020, gdy odbywał się pierwszy nabór do MRE, poza wspomnianymi wymogami formalnymi, należało napisać esej pt. „Jak i dlaczego należy dbać o środowisko”, liczący nie więcej niż 4000 znaków. Z dostępnych informacji wynika, że właśnie na tej podstawie były oceniane kreatywność oraz prezentacja osoby kandydującej, a także współpraca, komunikatywność i zaangażowanie w akcje środowiskowe, zbieżne z celami działania Ministerstwa⁵⁸. Sam temat eseju wydaje się zbyt ogólny i niewystarczający do tego, aby można było faktycznie sprawdzić czy porównać doświadczenie i zaangażowanie osób kandydujących. Zatem wątpliwe wydaje się prowadzenie naboru oparte na przesłankach merytorycznych wspomnianych w zarządzeniu. Oczywiście kreatywność jest niezwykle ważna, jednakże, zważywszy na powagę organu, przy którym działa młodzieżowa rada, osoby do niej powołane powinny faktycznie wykazywać się wiedzą, doświadczeniem i wcześniejszą działalnością w tych obszarach.

Kadencja MRE trwa 2 lata, a w jej skład wchodzi łącznie 34 osoby w przedziale wiekowym 13–21 lat. W Radzie zasiada 16 kobiet i 17 mężczyzn, natomiast podział ze względu na województwa przedstawia się następująco: dolnośląskie – 0, kujawsko-pomorskie – 3 osoby, lubelskie – 2 osoby, lubuskie – 1 osoba, łódzkie – 3 osoby, małopolskie – 2 osoby, mazowieckie – 7 osób, opolskie – 1 osoba,

55 Dz. Urz. Min. Środ. 2021 poz. 40.

56 Dz. Urz. MKiŚ. 2021 poz. 17.

57 Jest on dostępny na stronie internetowej MRE – <https://mre.srodowisko.gov.pl/regulamin-naboru-do-mlodziezowej-rady-ekologicznej-i-kadencji/> (dostęp: 10.02.2022).

58 Ibidem.

podkarpackie – 1 osoba, podlaskie – 1 osoba, pomorskie – 2 osoby, śląskie – 4 osoby, świętokrzyskie – 1 osoba, warmińsko-mazurskie – 1 osoba, wielkopolskie – 3 osoby, zachodniopomorskie – 1 osoba.

Pracami Rady kieruje przewodniczący Rady, który jest wybierany przez członków i członkinie Rady. Dodatkowo wyłania się dwóch wiceprzewodniczących. Sposób ich wyboru nie został sprecyzowany. Zarządzenie nie wymienia funkcji sekretarza i rzecznika, w przeciwieństwie do chociażby MRK. Pomimo że pracami Rady kieruje przewodniczący, to same posiedzenia zwołuje Minister. Zgodnie z zarządzeniem nie powinny się one odbywać rzadziej niż raz na kwartał w siedzibie Ministerstwa lub innym wyznaczonym miejscu wskazanym przez Ministra. Narzucona z góry częstotliwość posiedzeń jest mniejsza niż w przypadku MRK, która powinna spotykać się przynajmniej raz w miesiącu.

Stanowiska i opinie organ ten podejmuje w drodze głosowania zwykłą większością głosów, przy obecności przynajmniej połowy członków Rady, a w przypadku gdy zachodzi równość głosów, sprawę rozstrzyga przewodniczący. Istnieje również możliwość podjęcia stanowiska czy opinii poza posiedzeniem w trybie obiegowym, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. W posiedzeniach Rady mogą uczestniczyć członkowie Kierownictwa oraz pracownicy innych departamentów i biur Ministerstwa, dodatkowo zawsze w posiedzeniu bierze udział pracownik Departamentu Leśnictwa i Łowiectwa w Ministerstwie, który sporządza protokół z posiedzenia Rady. Za obsługę prac Rady odpowiada wspomniany Departament, a koszty związane z jej działalnością są pokrywane z części budżetowej będącej w dyspozycji Ministra. Zgodnie z informacją otrzymaną z Ministerstwa Klimatu i Środowiska⁵⁹, w 2020 r. nie poniesiono z tego tytułu żadnych wydatków, w 2021 r. wydano 961,86 zł na zakup publikacji, a obecne MKiŚ „nie jest w posiadaniu informacji, że b. Ministerstwo Środowiska wydatkowało środki na ten cel”⁶⁰.

Zgodnie z zarządzeniem na drugim posiedzeniu MRE powinna podjąć swój Regulamin, który nieznacznie uszczegóławia rolę przewodniczącego i wiceprzewodniczących. Jak już zostało wspomniane, posiedzenia Rady powinny odbywać się przynajmniej raz na kwartał. We wspomnianej odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej zostały wymienione łącznie 4 posiedzenia, a także dołączone protokoły, z których wynika, że w 2021 r. odbyły się tylko dwa posiedzenia MRE: 13 marca oraz 4 grudnia. Z przepisów jednak wynika, że młodzieżowy organ powinien zwołać przynajmniej 4 posiedzenia w ciągu roku (jeden na kwartał). Niewykluczone, że radni i radne spotykali się w grupach roboczych, jednak nie są one w żaden sposób udokumentowane. Brakuje więc informacji, ile i czy w ogóle się one odbyły.

Warto wspomnieć, że podczas pierwszego zjazdu MRE, podczas którego odbyła się nominacja członków i członkiní Rady, jednym z zadań było zdefiniowanie pojęć **ochrona środowiska** i **ekologia**, które byłyby punktem wyjścia do następujących rozważań:

- utożsamienie i propagowanie postaw ekologicznych wśród ludzi;
- czynne działanie polegające na ochronie dóbr naturalnych;
- przeciwdziałanie szkodliwym czynnikom, np. pojawieniu się gatunków inwazyjnych;
- zachowanie różnorodności w przyrodzie i ochrona ekosystemów;
- podejście do problemów z naukowego punktu widzenia, właściwego nauce badającej zależności między organizmami, gatunkami, relacjami między nimi oraz ich miejscem w środowisku;
- spojrzenie na problemy z ogólnospołecznego punktu widzenia, oznaczającego postrzeganie tematu ekologii przez zwykłego obywatela, np. sortowanie śmieci, płodozmian.

59 Odpowiedź Ministerstwa Klimatu i Środowiska na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr DIŚ-IV.0190.249.2021.AS z dnia 31-01-2022 r.

60 Ibidem.

Kolejną ważną kwestią w kontekście dalszych rozważań jest punkt zatytułowany „Jak młodzi Radni postrzegają funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Ekologicznej? Jakie działania chcą podejmować?”. Są tutaj wymienione następujące działania:

- realizacja powierzonych przez Ministra Środowiska MRE zadań i obowiązków;
- rozwój social mediów MRE w sposób zachęcający odbiorców;
- tworzenie programów edukacyjnych dla młodego pokolenia;
- wprowadzanie zmian do programu nauczania w szkołach, polegających na zapewnieniu młodzieży różnych form obcowania z przyrodą;
- współpraca z różnymi instytucjami i fundacjami poprzez zapraszanie gości na spotkania MRE;
- przygotowanie projektów ogólnopolskich, ale także lokalnych;
- zgłaszanie chęci udziału w komisjach sejmowych związanych z tematem ekologii i wyrażaniem swoich opinii;
- godna promocja Ministerstwa Środowiska.

Kwestia kontrybuowania powyższych zadań z zadaniami i tematyką zaznaczoną przez Ministerstwo Środowiska (późniejsze Ministerstwo Klimatu i Środowiska) jest drugorzędna, ale warto porównać je z tym, co udało się zrealizować w trakcie trwania pierwszej kadencji.

Podczas posiedzenia, które odbyło się 12 marca 2021 r., można było wysłuchać przemówień, które wygłosili:

- koordynator Młodzieżowej Rady Ekologicznej z ramienia Ministerstwa Klimatu i Środowiska;
- dwóch przedstawicieli Koła Łowieckiego Polskie Diany,
- Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Jacek Ozdoba;
- prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka;
- Paweł Lisiak, łowczy Krajowy.

Pomiędzy wystąpieniami, jak wynika z protokołu, były podejmowane dyskusje, w domyśle zapewne między gośćmi a radnymi. Eksperti i ekspertki powinni jak najszerszej współpracować z młodzieżą w ramach działalności Rady, jednak z protokołu nie wynikają żadne wnioski, a także to, aby kwestie poruszone przez młodzież wybrzmiały. Drugi protokół zawiera podsumowanie zadań, których MRE się podjęła. Są to:

- wypracowanie dwóch projektów;
- udział w szczycie klimatycznym COP26;
- prowadzenie prac nad edukacją klimatyczną i ekologiczną w polskich szkołach w ramach Klimatycznego Dialogu Młodzieżowego.

Wszystkie dostępne dokumenty pozwalają wyciągnąć negatywne wnioski na temat działalności drugiego z młodzieżowych organów w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Na samym początku należy wskazać, że wątpliwe jest funkcjonowanie dwóch bliźniaczych organów przy jednym resorcie. Wynika to oczywiście z pewnych decyzji politycznych, które zostały podjęte w trakcie trwania kadencji obu

młodzieżowych rad, jednak ostatecznie w praktyce, pomimo innych zakresów tematycznych działań określonych przez zarządzenia, podejmują oni te same kwestie, związane z szeroko pojętą ochroną środowiska i ekologią.

Na samym końcu należy podsumować same działania Rady. MRE zgodnie z zarządzeniem powinna odbywać posiedzenia przynajmniej cztery razy w roku, z czego raz na kwartał, a takie spotkania w 2021 r. odbyły się tylko dwa razy. Osobą odpowiedzialną za ich zwoływanie jest Minister, który w tym przypadku nie wykonał należycie zadania. Ważną rolą młodzieży jest wówczas to, aby zaważać o swoje prawo i zmobilizować władze do organizacji tych posiedzeń.

Tematyka leśnictwa i łowiectwa jest bardzo wąska w porównaniu do tego, czym można się zajmować w ramach ekologii i na co wskazuje nazwa organu. W tej sytuacji pojawia się pytanie, czy połączenie dwóch ciał doradczych: MRK i MRE w jeden organ nie będzie lepszym rozwiązaniem. Jak można zauważyć, zagadnienia dotyczące potencjalnego działania radnych, przenikają się, tym bardziej że członkowie obu tych organów współpracują ze sobą. W związku z tym połączenie tych rad, na przykład po zakończeniu ich kadencji (a nastąpi to w tym samym czasie), może pozytywnie wpłynąć na przyszłe działania w tym obszarze. Zasugerować można utworzenie grupy roboczej poświęconej łowiectwu i leśnictwu w ramach MRK, złożonej z członków MRE.

Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości

Młodzieżowa Rada przy Ministrze Sprawiedliwości (dalej: MRS) została po raz pierwszy powołana 21 grudnia 2020 roku. Ciekawym jest fakt, że została powołana w oparciu o inną podstawę prawną niż większość młodzieżowych organów doradczych, bowiem na podstawie art. 34 ustawy o Radzie Ministrów, zgodnie z którym Minister kieruje, nadzoruje i kontroluje działalność podporządkowanych organów, urzędów i jednostek. Obecnie trwa nabór do II kadencji.

Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości powołujące MRS wskazuje na następujący zakres działań tego organu:

- kreowanie i promowanie w środowisku młodzieżowym postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w rozwoju świadomości prawnej;
- kształtowanie i utrwalanie postaw obywatelskich i patriotycznych;
- zwiększenie aktywności i zainteresowania młodzieży sprawami związanymi z wymiarem sprawiedliwości;
- wspieranie działań Ministra Sprawiedliwości;
- wspieranie działań kierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu edukacji prawnej;
- promowanie działań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁶¹.

Sprecyzowano również zadania MRS, do których należą w szczególności wyrażanie opinii i przedstawianie wniosków, opiniowanie aktów prawnych, organizacja warsztatów, konferencji i paneli dyskusyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, przygotowanie analiz i raportów, a także udział w zespołach i komisjach. Zatem działalność radnych w ramach tego organu ma w głównej mierze charakter opiniotwórczy, doradczy i promocyjny. Zdecydowanie pozytywnym rozwiązaniem jest umożliwienie im uczestnictwa w działaniach Ministerstwa Sprawiedliwości.

Nabór do Rady, tak jak w innych przypadkach, jest prowadzony przez Ministerstwo. Odbywa się w oparciu o kryteria formalne, czyli poprawnie wypełniony formularz zgłoszenia, i kryteria merytoryczne, które uszczegóławia Regulamin naboru do II kadencji⁶². Zgodnie z nim, poza formalnymi dokumentami, należy przesłać autorską pracę pisemną nt. „Czym chciałabym/chciałbym się zajmować w ramach działalności Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości II Kadencji?“, liczącą maksymalnie 250 słów. O spełnieniu kryterium merytorycznego decydują Curriculum Vitae, w szczególności doświadczenie zawodowe, edukacja, zaangażowanie pozaakademickie (obligatoryjnie) oraz fakultatywnie list rekomendacyjny. Nie sprecyzowano, jaki podmiot może wystawić rekomendację. Może to być np. stowarzyszenie, fundacja, samorząd studentów, jak również członek partii politycznej.

Kadencja MRS trwa rok, a mandat można sprawować przez dwie kadencje. Nie ma również stałej liczby radnych, bowiem zgodnie z zarządzeniem Rada może liczyć od 12 do 24 osób. Wiek radnych, w porównaniu do pozostałych organów, jest wyższy (od 16 do 26 lat). To rozwiązanie należy ocenić pozytywnie, sformalizowano bowiem to, co już jest obecne w praktyce młodzieżowych organów doradczych, tj. mniejszy niż przewidziany skład osobowy. Takie rozwiązanie z powodzeniem mogłoby zostać implementowane w przypadku pozostałych młodzieżowych organów doradczych. Należy zauważyć, że w stosunku do I kadencji w MRS nastąpiły pewne zmiany. Po pierwsze, wcześniej mogły kandydować osoby pomiędzy 16. a 25. r.ż., a Regulamin wspominał o „Regionalnych Przedstawi-

61 § 2 ust. 1 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości II Kadencji (Dz. Urz. MS z 2022 r. poz. 60).

62 Załącznik do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 lutego 2022 r. (poz. 60).

cielach Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości”⁶³, co wskazywać może na to, że kładziono szczególnie nacisk na regionalizm i przynależność do reprezentowanych środowisk. Z tego rozwiązania zrezygnowano. Po drugie, sama rekrutacja przebiegała w inny sposób, ponieważ jednym z jej elementów była rozmowa rekrutacyjna.

Pracami Rady kieruje przewodniczący Rady, który jest wybierany podczas pierwszego posiedzenia. Oprócz niego zostają wybrani również zastępca przewodniczącego i sekretarz. Wybór osób na te funkcje nie jest sprecyzowany. Same posiedzenia zwołuje Minister Sprawiedliwości, natomiast o jego terminie decyduje przewodniczący. Przedstawia on Ministrowi, po upływie 6 miesięcy pracy Rady, a także po zakończeniu prac Rady, sprawozdanie z realizacji zadań.

Posiedzenia powinny odbywać się przynajmniej raz na dwa miesiące, a podczas pierwszego z nich ustala się harmonogram realizacji zadań, które zostały wymienione w zarządzeniu. Najpóźniej na drugim posiedzeniu zostaje uchwalony Regulamin, na podstawie którego Rada powinna działać. Jest on zatwierdzany przez Ministra Sprawiedliwości. Zarządzenie zawiera również przepisy dotyczące tworzenia grup roboczych, które mogą powstawać z inicjatywy przewodniczącego lub na wniosek 3 radnych. Decyzje są podejmowane na posiedzeniach w formie uchwał zwykłą większością głosów, w obecności przynajmniej połowy składu Rady. Może się to odbywać również w trybie obiegowym, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, o czym decyduje przewodniczący.

Obsługa administracyjno-biurowa jest zapewniana przez Departament Strategii i Funduszy Europejskich, a wydatki związane z działalnością Rady pokrywa Ministerstwo Sprawiedliwości. Radni i radnie nie pobierają wynagrodzenia za swoją działalność w MRS, natomiast, według stanu na dzień 1 grudnia 2021 r., na działalność organu w sumie wydano 5902,85 zł.

Omówione przepisy sprawiają wrażenie, że MRS działa w sposób uporządkowany i ma dość precyzyjnie wyznaczone zadania. Przedstawianie sprawozdań powinno też w pozytywny sposób wpływać na podejmowanie się i wykonywanie zadań przez radnych. Zgodnie z odpowiedzią⁶⁴ Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 13 grudnia 2021 r. na wniosek o udostępnienie informacji publicznej, w MRS działają 24 osoby, z czego 16 to mężczyźni, a 6 to kobiety. Reprezentują oni następujące województwa: dolnośląskie, lubelskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie, podkarpackie, pomorskie, śląskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. Nie wszystkie regiony mają zatem swojego reprezentanta, dodatkowo najliczniejszą grupę stanowią osoby z województwa mazowieckiego – aż 6 osób.

W MRS powstało 7 grup roboczych, które spotykają się w trybie ciągłym. W sumie odbyło się 15 spotkań⁶⁵. Są to:

- grupa medialna;
- grupa robocza ds. pomocy pokrzywdzonym i edukacji prawnej;
- grupa robocza ds. historii prawa polskiego i patriotyzmu;
- grupa robocza ds. dobrej legislacji;
- grupa konferencyjno-naukowa;
- grupa robocza ds. mediacji – organizowanie konkursów w zakresie mediacji;
- grupa robocza ds. konsultacji.

---

63 Ibidem.

64 Odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr DSF-XII.082.1.202 z dnia 13 grudnia 2021 r.

65 Stan na 11 grudnia 2021 r.

Wśród działań MRS można wymienić: współorganizację czterech konferencji naukowych, udział w tzw. Forum Myśli Społecznej, organizowanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, organizację konkursu pt. „Postaw na mediację” oraz konkursu z zakresu komunikacji strategicznej pt. „Młodzi o przyszłości – wyzwania przed Polską i Europą”, organizację konferencji „Jakim prawem stała II RP” czy ogólnopolskiej konferencji naukowej na temat prawa naturalnego.

W ramach swoich działań Rada współpracuje z innymi podmiotami m.in.: Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, Szkołą Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości czy Kancelarią Prezydenta RP. W zasadzie większość podmiotów, z którymi MRS podejmuje współpracę, to rządowe organy lub jednostki wspierane przez rząd. Należy zauważyć, bazując na ogólnodostępnych informacjach oraz tych udostępnionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, że organ ten podejmuje się działań różnego rodzaju, w szczególności o charakterze naukowym, co wyróżnia go na tle innych omawianych rad. To sprawia, że Rada siłą rzeczy sporą część swoich zasobów poświęca na inne działania niż np. opiniowanie aktów prawnych dotyczących młodzieży czy promowanie edukacji prawnej.

Rada ds. Młodzieży Narodowej Rady Rozwoju

Jest to ostatni organ omawiany w ramach tego raportu. Rada ds. Młodzieży to aktualnie najmłodszy organ młodzieżowy na szczeblu centralnym, został bowiem powołany 14 października 2021 r., gdy Prezydent RP Andrzej Duda nominował 24 osoby. W II kadencji Prezydent zakomunikował odejście od wcześniej funkcjonującego kształtu Narodowej Rady Rozwoju, przenosząc niejako ciężar doradztwa na barki rad. Do tej pory powołano m.in. Radę ds. Społecznych, Radę ds. Rozwoju, Radę ds. Bezpieczeństwa i Obronności i Radę ds. Ochrony Zdrowia.

Powołanie Rady ds. Młodzieży stanowi zwińczenie konsultacji społecznych z cyklu „Młodzi w Pałacu”, podczas których dyskutowano m.in. o potrzebach młodzieży. W cyklu spotkań, które łącznie odbywały się przez rok, wzięli udział: przedstawiciele młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich; organizacje harcerskich, studenckich; członkowie młodzieżowych organów doradczych przy ministrach; organizacje sportowych; licznych fundacji i stowarzyszeń; organizacje zrzeszającymi osoby z niepełnosprawnościami oraz młodzieżówkami partii politycznych⁶⁶. Wnioski z tych spotkań zostały opisane w raporcie⁶⁷.

Nie funkcjonuje żaden zewnętrzny akt prawny, który określałby zadania czy funkcje Rady. W jej skład wchodzi 24 osoby, w tym Sekretarz Stanu Kancelarii Prezydenta RP i trzech Doradców Prezydenta RP. Pozostałe osoby są przedstawicielami różnych organizacji i zrzeszeń, w tym np. młodzieżowych rad czy Parlamentu Studentów RP. Należy podkreślić, że choć Rada funkcjonuje od niedawna, na pochwałę zasługuje jej pluralistyczny charakter – w jej prace włączono bowiem przedstawicieli organizacji parasolowych (PROM), wiejskich (ZMW), harcerskich (ZHP, ZHR) i wielu innych. Model nominacji na stanowiska członka rady był spójny z rozwiązaniem funkcjonującym w wypadku pozostałych rad Narodowej Rady Rozwoju.

Sama Narodowa Rada Rozwoju stanowi forum o charakterze konsultacyjno-doradczym przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej. Jej zadaniem jest tworzenie płaszczyzny do debaty programowej na temat rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej. Rada realizuje swoje zadania przede wszystkim poprzez działalność rad, które zrzeszają ekspertów, teoretyków i praktyków, reprezentujących różne środowiska i specjalizacje, oraz stanowią zaplecze ekspercko-doradcze dla Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej we wskazanych obszarach tematycznych.

Rada ds. Młodzieży jest pierwszym takim ciałem doradczym skupionym przy urzędzie Prezydenta RP. O samym funkcjonowaniu Rady niewiele można na razie napisać, ponieważ nie rozpoczęła właściwie działań, których skutki byłyby już widoczne. Przypuszczać należy, że trwają obecnie prace mające na celu wytworzenie rekomendacji legislacyjnych odnoszących się do tematów poruszanych na posiedzeniach Rady, tj. sytuacji młodych na rynku pracy (staże i praktyki), edukacji klimatycznej i zdrowia psychicznego. Agenda posiedzeń zakłada część poświęconą na wolne wnioski członków rady. W ramach tejże procedury na jednym z posiedzeń członkowie Rady podnosili wątpliwości związane z nowelizacją „Lex Czarnek”, finalnie przekazaną przez Prezydenta RP do ponownego rozpatrzenia w dniu 2 marca 2022 roku.

Trudno cokolwiek więcej napisać odnośnie do omawianego organu, poza tym, że ma być forum służącym dyskusji i rozmowom o sprawach, które dotyczą młodych.

66 Informacja na stronie: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/rada-ds-mlodziezy> (dostęp: 10.03.2022).

67 Informacja na stronie: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/aktualnosci/raport-z-konsultacji-mlodzi-w-palacu-tematem-posiedzenia-rady-ds-mlodziezy,48739> (dostęp: 10.03.2022).

Wnioski końcowe

Młodzieżowe organy doradcze przy naczelnych organach administracji publicznej, w zamyśle organów powołujących, miały sprawować przede wszystkim funkcję doradczą, ewentualnie w pewnym wąskim zakresie (dotyczącym ich aktywności) funkcję inicjatywną. Czy tak w rzeczywistości się stało?

W pierwszej kolejności temu, co rozumiemy pod pojęciem „młodzieżowe organy doradcze przy naczelnych organach administracji publicznej”, zdecydowanie daleka jest Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem. W świetle ustawowego unormowania można zaliczyć ją wprawdzie do tej kategorii ze względu na to, iż Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie charakteryzuje ją jako: „organ opiniodawczo-doradczy Przewodniczącego Komitetu ds. pożytku publicznego”⁶⁸. Praktyka pokazała, że działania tego organu skupiają się w większym stopniu na opiniowaniu różnych inicjatyw, projektów, i udzielaniu patronatów. Charakter doradczy jest realizowany w niewielkim stopniu, pomimo możliwości, jakie stwarza współpraca przedstawicieli administracji publicznej i młodzieży w jednym gremium. Co ciekawe, zważywszy na ogólne spektrum organów młodzieżowych, RDzMP wykreowała się na w miarę indywidualny organ, o funkcjonalnej i organizacyjnej podległości względem Komitetu. W głównej mierze działający „na swój rachunek” i w zakresie własnych zadań, inicjatyw oraz kompetencji, często odrębnych wobec doradzania Przewodniczącemu Komitetu.

Powyższa sprawa wygląda odmiennie w przypadku pozostałych organów. Potocznie rzecz ujmując, nie wyrosły one na niezależne organy administracji i pełnią rolę ściśle skorelowaną z aktywnością danego organu, któremu mają doradzać. Trudno jednak, by stało się inaczej, duży wpływ na swobodę działania organu ma bowiem jego umocowanie, jasno wskazujące na słabszą pozycję względem organu naczelnego, niż to było w przypadku RDzMP. Zadania rad również nie mieszczą się w ogólnym pojęciu „doradztwa”. Większość młodzieżowych organów raczej konsultuje niż doradza⁶⁹. Może to być spowodowane bardzo wieloma względami: niktą częstotliwością sesji, tematami poruszonymi na spotkaniach czy swoistym stosunkiem organów administracji do sugestii wysuwanych przez młodzieżowe organy. Widać to przede wszystkim po aktywności Rady Dzieci i Młodzieży czy Młodzieżowej Rady Ekologicznej.

W przypadku tych dwóch organów, zważywszy na dotychczasową praktykę, ciężko nawet mówić o ich charakterze konsultacyjnym, szczególnie iż wiele wydarzeń z pięciokadencyjnej historii RDIM ukazuje ten organ raczej jako ciało o charakterze *quasi*-politycznym niż konsultacyjno-doradczym w ujęciu merytorycznym.

Na tym przykładzie można wyszczególnić dwojaką naturę tych organów, które z jednej strony są skierowane od młodych do organu (*bottom-up*, np. młodzież konsultuje projekt rozporządzenia przedstawiony przez ministra), a z drugiej od organu do młodych (*top-down*). Tego typu działania miały miejsce m.in. podczas promocji inicjatyw rządu skierowanych do młodzieży, które już funkcjonują, czy swoistych kampanii ocieplania wizerunku. Młodzieżowe rady skupiały się na tym, co już zostało zrobione, zamiast na tym, co jeszcze można zrobić. Oczywiście ryzyko występowania tego zjawiska zawsze występuje, jednak są pewne „wentyle bezpieczeństwa”, pozwalające je zminimalizować. Jest to m.in. rola przewodniczącego, który jako *primus inter pares* koordynuje prace rady i reprezentuje ją na zewnątrz. Innymi zabezpieczeniami są odpowiednio sformułowany regulamin, a także kadencyjność.

Z powyższego obrazu na pewno na plus wybija się Młodzieżowa Rada Klimatyczna, ze względu na dość dużą aktywność (głównie inicjatywną), ale też doradczą względem ministra właściwego ds. klimatu. Natomiast ocena Rady ds. Młodzieży w tym zakresie jest jeszcze przedwczesna, wszakże omawiany organ istnieje dopiero od października 2021 r. W tym miejscu warto podkreślić, że zgodnie z dążeniem do spójności organizacyjnej oraz efektywnej komunikacji zasadnym jest, aby dla jednego organu naczelnego administracji publicznej, bez względu na to, iloma działami administracji się zaj-

68 Art. 411 ust. 1.

69 Zgodnie z definicją, przywołaną w rozdziale nt. kryteriów analizy, konsultacje mają charakter punktowy, natomiast doradztwo jest ciągłe.

muje (lub czy w ogóle zajmuje się działami, a nie np. zadaniami), przypadają jeden młodzieżowy organ doradczy (o ile oczywiście zasadnym jest powołanie takowego), obejmujący niejako całościowo dział administracji rządowej, przypisane w rozporządzeniu atrybucyjnym konkretnemu Członkowi Rady Ministrów. Jest to szczególnie ważne w przypadku obecnego Ministerstwa Klimatu i Środowiska, w którym występują dwa organy: Młodzieżowa Rada Klimatyczna i Młodzieżowa Rada Ekologiczna (poniekąd „odziedziczona” po Ministerstwie Środowiska). W rzeczywistości lepszym rozwiązaniem byłoby nieznaczne powiększenie Młodzieżowej Rady Klimatu i zakończenie działalności Młodzieżowej Rady Ekologicznej po jednej kadencji.

Podsumowując, aspekt doradczy młodzieżowych organów przy naczelnym organach administracji publicznej ma raczej drugoplanowe znaczenie, w każdym razie na pewno nie stanowi spoiwa między tymi organami. Tym spoiwem jest raczej charakter inicjatywny tych organów w zakresie organizowania działań skierowanych dla młodzieży w dziedzinie, w której każdy z nich działa.

Co zostało już podjęte wyżej, bardzo często w dyskursie politycznym pojawiają się zarzuty „upolitycznienia” młodzieżowych ciał w administracji. Czy są one słuszne? Odpowiedź jest z tych najbardziej prawniczych – to zależy od rady, o której mowa. Najogólniej rzecz ujmując, zarzut „upolitycznienia” wynika głównie z dość prostej przyczyny – członkowie rzeczonych młodzieżowych ciał są wybierani w procesie rekrutacji przeprowadzonej przez odpowiednią komórkę danego ministerstwa i mianowani przez danego ministra. Minister jest bardzo często członkiem partii rządzącej (a w każdym razie zostaje powołany z jej rekomendacji), a osoby, które *de facto* wybierają członków danego doradczego ciała, mogą być zarówno pracownikami służby cywilnej, jak i pracownikami politycznymi danego ministerstwa (np. członkami gabinetu politycznego ministra).

Wymienione spostrzeżenia, proces rekrutacyjny, którego kryteria są niejasne, a także brak dostępu do szczegółowych danych związanych z aktywnością danych ciał (szczególnie RDiM) mogą sprawiać wrażenie „upolitycznienia”. Jednakże nawet i w tej sytuacji należy raczej wstrzymać się z ocenami i wyciąganiem wniosków, zgodnie z maksymą „po działaniach ich poznamy”.

Na sprawę należy też spojrzeć obiektywnie – bardzo często w działaniach administracji (nie tylko tej związanej z administracją rządową) ujawnia się imperatyw poświęcenia pluralizmu na rzecz sprawności prac (bardzo często występuje to w działaniach organu kolegialnego, w którym mamy pewną większość i mniejszość). Upolitycznienie również może wynikać z samej istoty doradczego charakteru, gdyż jako ludzie wolimy raczej, aby doradzał nam ten, do którego mamy zaufanie, którego opinie uznamy za wartościową. Bardzo często myli się jednak powyższe ujęcie „doradztwa” z doradztwem, w którym słuchamy rad tego, który ma taki sam pogląd na daną sprawę i aprobejuje nasze pomysły. Stąd skoro doradzanie odbywa się na rzecz podmiotu, który z natury jest polityczny, to organ wyrażający jedynie aprobejujące stanowisko również staje się polityczny. Grunt, aby nie był upartyjniony ani doradczy w tym drugim znaczeniu.

Na marginesie należy dodać, że powinno się odczarować negatywne nacechowanie słowa „polityczny”. W Słowniku Języka Polskiego PWN *polityczny* oznacza „odnoszący się do polityki, zajmujący się polityką; związany z wszelkiego rodzaju zagadnieniami dotyczącymi stosunków społecznych, ustroju państwowego, działalności rządu, partii itd.”⁷⁰. W istocie zatem organ administracji publicznej, bez względu na zadania, kompetencje czy aspekt działania, zawsze będzie do pewnego stopnia polityczny. Jednakże w świetle tematyki pracy ważne, aby młodzieżowe ciała nie były aż nadto polityczne, tj. upolitycznione (sprowadzały wszystko do kwestii związanych z definicją „polityczności”), ale – co warto podkreślić z całą mocą – eksperckie (a więc składające się z osób o udokumentowanych i znaczących osiągnięciach w danej dziedzinie administracji). Podsumowując, „upolitycznienie organu” jest często podnoszonym zarzutem, jednak łatwo można go uniknąć, poprzez zachowanie przekrojowego charakteru organu i jego prac, opierając się na transparentności rekrutacji oraz wyboru, w którym kryterium stanowi bycie ekspertem w danej dziedzinie.

70 Słownik PWN, <https://sjp.pwn.pl/doroszewski/polityczny;5476524.html> (dostęp 14.03.2022).

Przechodząc ostatecznie do kwestii członkowskich, głębokim pesymizmem napawa fakt, że w młodzieżowych radach przy naczelnym organach administracji publicznej w gruncie rzeczy nie występuje *gender balance* i co gorsza, w żaden sposób się do niego nie dąży⁷¹. W gruncie rzeczy jedynymi organami, w których występuje *gender balance*⁷², są Młodzieżowa Rada Ekologiczna oraz Rada ds. Młodzieży Narodowej Rady Rozwoju (również I kadencja Rady Dzieci i Młodzieży miała zachowaną równowagę w tym aspekcie). Co do reszty, wyniki są dalekie od ideału, a czasami nawet nie występują ogólne parytety, np. takie, jakie stosuje się w wyborach do Sejmu RP (30%). Dane zamieszczone w poniższej tabeli obrazują, jak wygląda to w poszczególnych radach⁷³:

Tab. 1. Członkowie młodzieżowych organów doradczych pod względem płci.

RADA DIALOGU Z MŁODYM POKOLENIEM		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	25 (71,5%)	10 (28,5%)
2	33 (70,2%)	14 (29,8%)
RADA DZIECI I MŁODZIEŻY		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	17 (53,1%)	15 (46,9%)
2	19 (59,4%)	13 (40,6%)
3	20 (62,5%)	12 (37,5%)
4	21 (65,6%)	11 (34,4%)
5	21 (65,6%)	11 (34,4%)
6	20 (62,5%)	12 (37,5%)
MŁODZIEŻOWA RADA KLIMATYCZNA		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	19 (59,4%)	13 (40,6%)
MŁODZIEŻOWA RADA EKOLOGICZNA		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	17 (51,5%)	16 (48,5%)

71 Należy zauważyć, że zagadnienie *gender balance* nie było w młodzieżowych organach (zarówno tych przy JST, jak i centralnych) przedmiotem raportów i analiz, w przeciwieństwie do innych organów administracji publicznej.

72 Przyjęto założenie 45%.

73 Źródła: Odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr DSF-XII.082.1.202 z dnia 13 grudnia 2021 r.; Odpowiedź Ministerstwa Edukacji i Nauki na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr BM-WKE.0191.37.2021.AS z dnia 27 grudnia 2021 r.; Odpowiedź Ministerstwa Klimatu i Środowiska na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr K9INT28592 z dnia 22.12.2021 r.; <https://www.gov.pl/web/pozytek/sklad-rdzmp>; <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/rada-ds-mlodziezy> (dostęp: 10.03.2022).

MŁODZIEŻOWA RADA SPRAWIEDLIWOŚCI		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	18 (75%)	6 (25%)
RADA ds., MŁODZIEŻY NARODOWEJ RADY ROZWOJU		
nr kadencji	mężczyźni	kobiety
1	13 (54,2%)	11 (45,8%)

Oprac. własne.

Przechodząc do aspektu kadencyjności młodzieżowych organów, ich długość zawiera się albo w jednym roku (np. Rada Dzieci i Młodzieży czy Młodzieżowa Rada Sprawiedliwości), albo w dwóch latach (np. Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem). Jest to w pewien sposób powiązane z powszechnie przyjętą długością młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego. Zdaje się jednak, że lepszą praktyką w stosunku do omawianych organów jest kadencja 2-letnia. Działania podejmowane w ramach młodzieżowych rad nie są zajęciem zawodowym radnych, w związku z czym mogą się oni angażować w jej pracę w ograniczonym zakresie. To powoduje, że okres jednego roku może być niewystarczający dla przeprowadzenia wielu inicjatyw.

Działania młodzieżowych organów przy organach naczelnych administracji publicznej najbardziej różnicują dwie kwestie, jakimi są rola przewodniczących i wpływ organu naczelnego (np. ministra) na ich funkcjonowanie. Poniższe podsumowanie będzie dotyczyć praktycznych aspektów tego zagadnienia.

W Radzie Dzieci i Młodzieży pracami kieruje przewodniczący, który jest powoływany przez Ministra spośród trzech kandydatów wybranych przez członków Rady. RDiM podejmuje stanowiska i wydaje opinie w drodze głosowania zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 17 członków i członkiń. W przypadku równej liczby głosów sprawę rozstrzyga przewodniczący Rady. W teorii właściwie na tym kończy się jego rola. W praktyce jednak, co smutne, przewodniczący tego organu pełnił raczej funkcje polityczne i właściwie wszystkie zarzuty pod adresem RDiM formułowane przez opinię publiczną miały związek z jego aktywnością (np. w trakcie strajku nauczycieli w 2019 r. czy pod koniec V kadencji, kiedy to ówczesny przewodniczący odwołał dwóch swoich zastępców, w związku z odejściem pewnej partii z pewnej koalicji rządowej). Rola Ministra Edukacji i Nauki „na papierze” również nie okazuje się wydatna. Oczywiście jest, że jako organ naczelny to on jest adresatem opinii kierowanych przez młodzież. Powołuje również przewodniczącego. Jego rola jednakże jest większa i raczej nie nadaje się do analizy prawnej (przykładem jest wspomniana sytuacja pod koniec V kadencji, w związku z którą ówczesny przewodniczący został wezwany do złożenia wyjaśnień przez ministra).

Jedynym organem, w którym funkcja przewodniczącego ma charakter kolegialny, jest Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem. Występuje tam dwóch współprzewodniczących (jeden reprezentuje grupę członków, która została „wybrana”, a drugi grupę „przedstawicieli” odpowiednich organów). Do ich zadań należą:

- przewodniczenie posiedzeniom Rady;
- organizowanie prac Rady;
- ustalanie harmonogramu prac Rady, w szczególności terminów i programów kolejnych posiedzeń Rady;

- reprezentowanie Rady między jej posiedzeniami;
- występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Rady.

Rozwiązanie w postaci dwóch współprzewodniczących, którzy kierują pracami Rady, jest interesujące. Pozytywnym tego aspektem jest fakt, że obie grupy mają swojego przewodniczącego, tyle że w praktyce może to utrudniać koordynację działań i prac Rady. Do zadań organu naczelnego (Przewodniczącego Komitetu) należy materia omówiona w odpowiednim rozdziale publikacji, a praktyka nie dostarczyła nowych wniosków na ten temat.

W Młodzieżowej Radzie Klimatycznej przewodniczący jest wybierany przez członków i członkinie. Tak samo jak w przypadku RDIM, gdy zachodzi równość głosów, sprawę rozstrzyga przewodniczący. Radę wyróżnia fakt, że grupy robocze powołuje się w niej na wniosek przewodniczącego, natomiast rola ministra ds. klimatu sprowadza się wyłącznie do wyboru członków młodzieżowego organu. Tożsame rozwiązanie przyjęto w Młodzieżowej Radzie Ekologicznej, z jednym tylko wyjątkiem – jakkolwiek pracami Rady kieruje przewodniczący, to same posiedzenia zwołuje minister.

W Młodzieżowej Radzie Sprawiedliwości występuje natomiast kumulacja różnych diskutowanych powyższych rozwiązań. Przewodniczący jest wybierany przez członków i członkinie, a gdy zachodzi równość głosów, sprawę rozstrzyga Przewodniczący. Na jego wniosek powołuje się grupy robocze. Posiedzenia zwołuje minister właściwy ds. sprawiedliwości, natomiast o jego terminie decyduje przewodniczący. Przedstawia on ministrowi, po upływie 6 miesięcy pracy Rady, a także po zakończeniu prac Rady, sprawozdanie z realizacji zadań. Co wyjątkowe w tym przypadku, może on decydować o odbyciu głosowania również w trybie obiegowym, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Co warto podkreślić, w przypadku MRS przyjęto pozytywne rozwiązanie nałożenia na przewodniczącego obowiązku sprawozdawczego z działalności rady względem ministra.

Rada ds. Młodzieży zostanie pominięta w tych analizach, ze względu na zbyt krótki czas, w którym pewne praktyczne role czy zadania miałyby się wykreować.

Młodzieżowe organy doradcze nie są pomysłem występującym tylko w Polsce. Funkcjonują również w administracji niektórych państw członkowskich Unii Europejskiej. Co prawda w większości przypadków formą przypominają Polską Radę Organizacji Młodzieżowej, a więc związek stowarzyszeń (tak np. Priorité Jeunesse we Francji). W wielu krajach nie występuje też odpowiednik polskiej Rady Dzieci i Młodzieży, a młodzieżowe organy są skorelowane z odpowiednimi działami administracji (tak np. Czeska Rada ds. Dzieci i Młodzieży). Nie brak jednak organów o charakterystyce podobnej do RDzMP (np. Rada Młodzieży Cypru). Bardziej wnikliwe spojrzenie na ten problem wymagałoby pogłębianych badań.

Ostatnią kwestią wartą rozważenia jest to, czy młodzieżowe organy doradcze przy naczelnych organach administracji publicznej są w ogóle potrzebne. Z jednej strony należy zauważyć, że mogą faktycznie pełnić funkcję doradczą. Jak jednak pokazuje praktyka, w większości przypadków tak się nie dzieje lub są to działania mniej lub bardziej marginalne. Innym uzasadnieniem tego, że takie organy są faktycznie potrzebne, jest ich funkcja inicjatywna, która może przejawiać się w organizowaniu wydarzeń, w tym tych edukacyjnych, ale też po to, by skonsultować z rówieśnikami pewne pomysły czy wsłuchać się w ich potrzeby. Niestety tutaj również wydaje się, że omówione organy (z wyjątkiem Młodzieżowej Rady Klimatycznej czy MRS) pozostawiają spory niedosyt.

Powyższe rozważania prowadziłyby do wniosku, że tego typu organy są niepotrzebne. Jednakże zdaje się, że potrzeba funkcjonowania takich gremiów występuje, co można zauważyć na podstawie coraz większego zaangażowania młodzieży w sprawy publiczne czy wzrastającej liczby młodzieżowych rad przy jednostkach samorządu terytorialnego. Problemów należy raczej doszukiwać się w samej formie funkcjonowania młodzieżowych organów. Największym chyba jest brak rzeczywistej reprezentacji młodzieży, spowodowanej naborem w pełni zdominowanym przez naczelne organy administracji pu-

blicznej. Duży problem stanowi również brak zbioru dobrych praktyk, zawierających rekomendacje w zakresie tworzenia i funkcjonowania młodzieżowych organów doradczych. Taki dokument z pewnością wpłynąłby pozytywnie na proces włączania młodych we współdecydowanie. Problemem jest również powołanie rady, a następnie pozostawienie jej „samej sobie”. Brakuje szkoleń dla radnych oraz spójnych, długoterminowych założeń dla funkcjonowania tego rodzaju rad. Z całą pewnością, nie bez związku pozostaje to z brakiem przyjętej strategii na rzecz młodych. To powoduje, że ryzyko powołania osób niedoświadczonych, które w rzeczywistości nie reprezentują głosu i potrzeb młodzieży, wzrasta. Czynnikiem ludzki jest tu bardzo ważny, ponieważ to, w jakim stopniu osoby pełniące mandaty radnych będą zaktywizowane, znały środowisko młodzieży i jego problemy, a także posiadały doświadczenie w pełnieniu funkcji doradczej i inicjatywnej (np. zdobyte w młodzieżowych radach przy JST), będzie miało wpływ na obraz działań tychże organów.

Należy zauważyć, że młodzież interesuje się działalnością młodzieżowych organów, nierzadko poddaje ją analizie i wyciąga wnioski. Dla młodych ważne jest to, aby osoby, które ich reprezentują w tak ważnych gremiach, były doświadczone, znały ich problemy i prowadziły działania adekwatne do ich potrzeb. Stąd również m.in. może wynikać krytyka, która pojawia się w środowisku młodzieżowym – młodzież nie postrzega radnych zasiadających w młodzieżowych organach doradczych przy naczelnym organach administracji publicznej jako swoją reprezentację. Tym bardziej warto, aby *de lege ferenda* zmienić metodę wyboru przedstawicieli lub rozważyć inne działania, służące wzmocnieniu legitymacji młodzieżowych organów. W obecnym kształcie można pokusić się o stwierdzenie, że młodzieżowe organy doradcze do pewnego stopnia starają się zapełnić lukę wytworzoną przez brak spójnej polityki młodzieżowej na poziomie centralnym.

Podsumowując, młodzieżowe organy przy naczelnym organach administracji publicznej są potrzebne, jednak w nieco innej formie funkcjonowania niż dotychczas. Konieczne są zmiany w zakresie ich działania i wyboru reprezentacji. Wierzmy, że wraz z doświadczeniem, które pozwoli z czasem stworzyć obszar dobrych praktyk, ich rola zmieni się i faktycznie będą reprezentować młodzież przed władzą publiczną.

Postowie – partycypacja a tokenizacja

W zagranicznych źródłach pojawia się sformułowanie „meaning youth participation”, wskazujące na młodych ludzi pracujących w różnego rodzaju organizacjach, mogących uczestniczyć w procesach decyzyjnych z dorosłymi, pełniąc funkcję doradczą oraz reprezentując głos młodzieży, niezależny od głosu dorosłych⁷⁴. Tokenizm oznacza uczestnictwo młodych osób w tych procesach „na pokaz”, jedynie w nawiązaniu do tej praktyki, a zatem pokazuje jego ciemną stronę. Młodzież bierze udział w obradach, dyskusjach, przedstawia swoje pomysły, jednakże ostatecznie ma niewielki lub żaden wpływ na proces decyzyjny⁷⁵.

Jak się okazuje, jest to zjawisko występujące też w tych organizacjach, które mają z pozoru bardzo dobre intencje, chcą włączyć młodzież w działania doradcze, wsłuchać się w jej głos. Ostatecznie okazuje się, że grupa osób, która ma pełnić tę funkcję doradczą, jest niedostatecznie reprezentatywna. Nie znają oni faktycznych potrzeb młodzieży, w związku z czym rady mają tylko charakter pozorny, nie realizując celu samego w sobie. Brakuje im również motywacji do tego, aby podejmować inicjatywy, z uwagi na nikłe zaangażowanie i doświadczenie w prowadzeniu działań o takim charakterze.

Jak wskazuje R.A. Hart, młodzi ludzie powinni mieć możliwość uczenia się działania w programach, które mają bezpośredni wpływ na ich życie – zarówno w kontekście budowania doświadczenia, poznawania rówieśników, ale też oddziaływania na decyzje podejmowane przez władzę⁷⁶. Badacz opracował model nazwany „drabiną partycypacji”⁷⁷, która wskazuje na wiele aspektów włączania się młodzieży w różnego rodzaju działania, które zbiorczo można nazwać społeczeństwem obywatelskim. Wspomniana drabina wymieniła co w istocie jest tą partycypacją, a co nie. Wśród antyprzykładów znalazła się właśnie tokenizacja.

Tokenizacja (nazywana też tokenizmem) ma miejsce szczególnie wtedy, gdy dzieci czy młodzież mają możliwość zabrania głosu (np. dyskutują, przedstawiają postulaty), ale w rzeczywistości nie mają wyboru lub jest on niewielki co do tematu czy stylu komunikowania się. Hart wskazuje na przykład udziału, a raczej „wykorzystania”, dzieci w panelach konferencyjnych, które są tylko „ozdobą” dla dorosłych. W rzeczywistości nie stanowią reprezentacji samej w sobie, ale też nie reprezentują głosu młodych. Jednakże dorośli wskazują na sam udział młodego pokolenia w konferencji. Zaznacza również, że bardzo ważne jest to, aby młodzież wiedziała, dlaczego zostały wybrane poszczególne osoby, które ją reprezentują w organizacjach⁷⁸.

Warto zwrócić uwagę, że zjawisko tokenizacji sygnalizuje niewłaściwe praktyki stosowane w stosunku do młodzieży, pod pretekstem włączania ich w procesy decyzyjne. Jednak krytyka, która się z tym wiąże, nie zakłada, że dorośli mają przenieść całkowitą władzę na młode pokolenie. Grupa młodych obywateli powinna być włączana w powyżej wskazane procesy, np. poprzez konsultacje czy doradztwo, szczególnie w tematach, które jej dotyczą, co nie oznacza, że przejmie ona całkowicie rolę decydentów.

W nawiązaniu do partycypacji młodych i zjawiska tokenizacji można wyciągnąć wnioski dotyczące działania i udziału młodzieży w młodzieżowych organach doradczych przy naczelnym organach administracji publicznej. W jaki sposób uniknąć ryzyka występowania tego negatywnego zjawiska w przypadku omawianych w raporcie organów? W naszej opinii, wykorzystanie szeregu elementów może zapobiec wystąpieniu tokenizacji. Należą do nich m.in.:

74 Zob. <https://rutgers.international/about-rutgers/what-we-do/research/meaningful-youth-participation/>; <https://www.youthdoit.org/themes/meaningful-youth-participation/> (dostęp:10.03.2022).

75 R.A. Hart, *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*, 1992.

76 Ibidem.

77 Ibidem; Zob. R.A. Hart, *Stepping back from 'the ladder': Reflections on a model of participatory work with children*, 2008; <https://organizingengagement.org/models/ladder-of-childrens-participation/> (dostęp 10.03.2022).

78 R.A. Hart, *Children's Participation*, op. cit.

- stworzenie formalnych gwarancji partycypacji, dbałość o odpowiednią konstrukcję wewnętrznych aktów prawnych, determinujących funkcjonowanie organów
- podnoszenie kompetencji członków młodzieżowych organów doradczych, wzmacnianie potencjału konsultacyjno-doradczego przedstawicieli młodego pokolenia;
- konstruktywny dialog z młodymi ludźmi – nawet jeżeli ich uwagi nie zostaną uwzględnione (co w praktyce, z różnych powodów, zdarza się często) – wyjaśnienie dlaczego tak się stało oraz jakie inne czynniki i argumenty zostały wzięte pod uwagę;
- tworzenie grup roboczych i opracowywanie spisanych rekomendacji i wniosków dla decydentów;
- włączanie młodzieżowych organów doradczych w prace nad dokumentami strategicznymi;
- stworzenie zbioru dobrych praktyk powoływania i funkcjonowania młodzieżowych organów doradczych;
- korzystanie z doświadczenia młodych ekspertów, youthworkerów, osób o niekwestionowanym autorytecie w pracy z młodymi;
- docenianie pluralistycznego charakteru organów doradczych.

Naturalnie, zawsze istnieje będzie pokusa, aby młodzieżowe organy doradcze pojawiały się na pierwszym planie jedynie w aspekcie *public relations*. Ważne jest natomiast, aby organy powołujące nie zapomniały o swoich młodzieżowych organach doradczych i korzystały z ich rekomendacji.

Bibliografia

Piśmiennictwo

Błaś A., Boć J., Jeżewski J., *Administracja publiczna*, Wrocław, Kolonia Limited 2003.

Godawa G., *Emocjonalne dojrzewanie dzieci i młodzieży w medialnym społeczeństwie*, „Studia Socialia Cracoviensia” 2013, nr 2 (9).

Hart A.R., *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*, Florence 1992.

Hart A.R., *Stepping back from 'the ladder': Reflections on a model of participatory work with children*, Netherlands 2008.

Izdebski H., Kulesza M., *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne*, LIBER, Warszawa 1999.

Jagielski J., *Kolegialność i jednoosobowość w strukturach samorządu terytorialnego*, „Studia Iuridica” 2020, LXXXV.

Konieczny M., *Polityka Młodzieżowa w Polsce – podstawowe zagadnienia*, [w:] M. Jeżowski, J. Dąbrowska-Resiak (red.), *Polityka młodzieżowa w Polsce. Encyklopedia Komisji Europejskiej Youth Wiki*, Warszawa 2019.

Mędrzycki R., *Funkcje gminnych rad seniorów*, „Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny” 2017, LXXIX, z. 3.

Mędrzycki R., Szmigiero M., *Prawo administracyjne w pytaniach i odpowiedziach*, LexisNexis Warszawa 2010.

Taładaj H., *Rozważania „de lege lata” i „de lege ferenda” na bazie pierwszych doświadczeń z funkcjonowania Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem*, „PPP” 2021, nr 4.

Walasiak M., *Analogia w prawie procesowym cywilnym*, Warszawa 2013.

Wasilewski P. i in., *O Młodzieżowych Radach. Analiza Młodzieżowych Rad w Polsce na rok 2018*, Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej, Warszawa 2018.

Wasilewski P. i in., *O samorządach uczniowskich*, Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej, Warszawa 2019.

Wardzała J., *Zmiany w postrzeganiu roli młodzieży we współczesnym społeczeństwie konsumpcyjnym*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2015, nr 414.

Akty prawne

Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Priorytetowego Mój Prąd, https://moj-prad.gov.pl/images/regulamin-naboru-wnioskow_pp_mp3_18.08.2021.pdf (dostęp: 10.03.2022).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz. U. poz. 1700 z późn. zm.).

Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem (Dz. U. poz. 1743 z późn. zm.).

Uchwała nr 58 Rady Ministrów z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu gwarancyj-

nego "Czyste powietrze" z wykorzystaniem gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego (M. P. z 2021 r. poz. 473).

Uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia "Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r." (M. P. z 2021 r. poz. 1138).

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 989).

Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 178 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.).

Załącznik do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 lutego 2022 r. (poz. 60).

Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości II Kadencji (Dz. Urz. MS z 2022 r. poz. 60).

Zarządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (Dz. Urz. MEiN z 2022 r. poz. 2).

Zarządzenie Ministra Klimatu z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Klimatycznej (Dz. Urz. MK z 2020 r. poz. 20 z późn. zm.).

Zarządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie Młodzieżowej Rady Klimatycznej (Dz. Urz. MKiŚ z 2021 r. poz. 55 z późn. zm.).

Zarządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (Dz. Urz. MEiN z 2020 r. poz. 18).

Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji i Nauki (Dz. Urz. MEiN z 2022 r. poz. 2).

Zarządzenie Nr 4 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej (Dz. Urz. MEN z 2020 r. poz. 4).

Zarządzenie Nr 32 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2019 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej (Dz. Urz. MEN z 2019 r. poz. 31 z późn. zm.).

Zarządzenie Nr 35 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej (Dz. Urz. MEN z 2018 r. poz. 27).

Zarządzenie Nr 38 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie powołania Rady Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej (Dz. Urz. MEN z 2017 r. poz. 42 z późn. zm.).

Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Sprawiedliwości (Dz. Urz. MS z 2020 r. poz. 264).

Zarządzenie Ministra Klimatu z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Klimatycznej (Dz. Urz. MKiŚ z 2020 r. poz. 20).

Inne

FRSE, Erasmus+ Młodzież, http://czytelnia.frse.org.pl/media/Mlodziej_24_10.pdf (dostęp: 10.03.2022).

GUS, Partie polityczne w 2016 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/partie-polityczne-w-2016-r-,7,3.html> (dostęp: 10.03.2022).

GUS, Wolontariat w 2016 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/wolontariat-i-praca-niezarobkowa-na-rzecz--innych/wolontariat-w-2016-r-,1,3.html> (dostęp: 10.03.2022).

Informacja ze strony: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/rada-ds-mlodziezy> (dostęp: 10.03.2022).

Informacja ze strony: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/aktualnosci/raport-z-konsultacji-mlodzi-w-palacu-tematem-posiedzenia-rady-ds-mlodziezy,48739> (dostęp: 10.03.2022).

Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za rok 2015 – przyjęta przez Radę Ministrów w trybie obiegowym 4 listopada 2016 r., przekazana do Sejmu i Senatu 14 listopada 2016 r., <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/bip-rady-ministrow/informacje-i-sprawozda/4015,informacje.html> (dostęp: 10.03.2022).

Interpelacja nr 7042 VIII kadencji Sejmu.

Interpelacja nr 7146 VIII kadencji Sejmu.

Interpelacja nr 14774 VIII kadencji Sejmu.

Interpelacja nr 26591 VIII kadencji Sejmu.

Meaningful youth participation: <https://rutgers.international/about-rutgers/what-we-do/research/meaningful-youth-participation/>; <https://www.youthdoit.org/themes/meaningful-youth-participation> (dostęp: 10.03.2022).

Odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr DSF-XII.082.1.202 z dnia 13 grudnia 2021 r.

Odpowiedź Ministerstwa Edukacji i Nauki na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr BM-WKE.0191.37.2021.AS z dnia 27 grudnia 2021 r.

Odpowiedź Ministerstwa Klimatu i Środowiska na wniosek o udostępnienie informacji publicznej nr K9INT28592 z dnia 22.12.2021 r.

PAP, Młodzieżówka opozycji za odpolitycznieniem Rady Dzieci i Młodzieży przy MEN. „Sytuacja jest dramatyczna”, <https://edukacja.dziennik.pl/aktualnosci/artykuly/597919,rada-dzieci-i-mlodziezymen-zalewska-opozycja.html> (dostęp:10.03.2022).

Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12337300> (dostęp: 10.03.2022).

Regulamin Konkursu Wolontariusz Roku: https://www.korpussolidarnosci.gov.pl/data/domains/1/pl/filemanager_files/PLIKI/konkurs-wolontariusz-roku-korpusu-solidarnosci.pdf (dostęp:10.03.2022).

Rzeczpospolita, Szef Rady Dzieci i Młodzieży RP przy MEiN o szkole: Szczujnia <https://www.rp.pl/edukacja/art18876541-szef-rady-dzieci-i-mlodziezy-rp-przy-mein-o-szkole-szczujnia> (dostęp:10.03.2022).

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi, III SA/Łd 599/21.

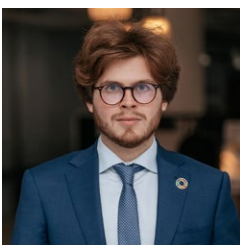
Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, VII SA/Wa 2069/21.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, I SA/Gd 735/21.

Oliwia Wyrzykowska

Studentka prawa i administracji na Uniwersytecie Warszawskim, nagrodzona Stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla najlepszych studentów w Polsce. Autorka tekstów naukowych z dziedziny prawa administracyjnego i cywilnego, współautorka monografii naukowej pt. „Młodzieżowa samorządność w Polsce. Analiza i dalsza perspektywa”. Zasiadała w prezydium Młodzieżowej Rady Miasta Płocka i Młodzieżowego Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

Piotr Drzewiecki

Od wielu lat związany z działalnością na rzecz trzeciego sektora. Od 2015 roku Radny Senior Młodzieżowej Rady Miasta Gliwice. W przeszłości Przewodniczący Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, koordynator Programu Młodzieżowego Delegata do ONZ realizowanego we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Członek Rady ds. Młodzieży NRR.

**OKIEM
MŁODYCH**

IREP§O EDUKACJA.
PRAWO.
OBYWATEL.